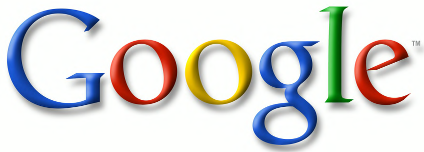

WIDENER
HN NALB J

PER HALLSTRÖM

GREFVEN AF ANTWERPEN

PER HALLSTRÖM

GREFVEN AF ANTWERPEN

ETT SAGODRAMA

ANDRA UPPLAGAN

STOCKHOLM
ALBERT BONNIERS FÖRLAG

STOCKHOLM
ALB. BONNIERS BOKTRYCKERI 1905

Personerna:

WALTHER, grefve af Antwerpen.
AUBERT, hans son.
AYMELOTTE, hans dotter.
PERCEVAL, riddare.
YSEULT, hans hustru.
GONTHIER, deras son.
KONUNGEN.
DROTTNINGEN.
HÄROLDEN.
LÄKAREN.
GILBERT, Walthers tjänare.

ALAIN, EUSTACHE, EGINHARD, BERTRAM och andra herrar vid hofvet, krigare, tjänare vid hofvet och hos herr Perceval m. fl.

Inledningssång.

Alla ha vi nämnt det vårt,
Sagolandet, där den kära
kväll förklingar,
där som ingenting är svårt,
luften knappt nog fast att bära
drömmens vingar.

Där som ingenting är fult
för en barnblicks allvarsdjupa
tysta spaning,
där i sol som glänser gult
under himlens blåa kupa
står hvar aning.

Vårt det var och är ej mer
till för blick som gåtoorden
skilda stafvar.
Kanske där dock bäddas ner,
just i denna lätta jorden
våra grafvar.

Kanske, fast så enkelt allt
ej som då, att just det ljuset
bäst förklarar.
Hör — för vind som blåser kallt
sent om höst, ur poppelsuset
våren svarar!

Kom och följ! Se sagans rymd
som i barndomsdar oss lockat
men försvunnit,
här den är, fast trång och skymd —
kom och se, hvad blom jag plockat,
hvad jag funnit

Första akten.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

En sal i ett slott, festligt smyckad. Tvärs öfver golfvet en rad af bord med gäster omkring. Dörrar på båda sidor. Till vänster en läktare för musiken. I fonden fönsteröppningar mot en park och där bakom slättlandskap; det är högt uppe, så att man blott ser kronorna af träden.

Walther
(står upp i högsätet vid bordets midt, ser ut öfver församlingen och talar).

Säg, har nu glädjen nått sin högsta höjd,
har nog den druckit in af vinets eld,
tillräckligt vaggats af musikens takt,
ha vingarna fått luft, att bäras fram
i stolta, breda slag, har blicken glans
att möta solen med? Säg, mina örnar,
är rymden nådd, där friast vindens fläkt
mot bröstet slår, där vidast jordens ring
i fjärran blått förtonar, fjärran guld,
då flodens slingring mellan fält och slott,

hvars långa vågor hvar en spegling bär
af sommarns fröjd och skörd som gulnar tung,
är blott liksom den skumma drömmens lek
emot de syner, dem er tanke bär på...
säg, mina örnar, han I himlens hvalf
er närmare än annars?

Alain.

Hvarför fråga?
Står icke du som värd? Har ej din lycka
i vida famnen svept oss allihop,
du lyckans son, och lyser i vår krets
ur hvarje öga ej din äras sol?

Walther.

Ej så, ej så! Jo hör! — Och hvarför tron I,
att jag i dag är glad, ej lyckans son,
men lyckans härold? — Han I nått den höjd,
då vingen nekar längre färd? Gif akt!
Jag har ett ord att trolla krafter fram
till ännu högre flykt, till större stigning;
och från en utsikt, öfverbjudande
oändligt den, I egen nu, skall allt
hvad nu är vidt er synas trångt. — Vår kung
en seger vunnit...

Alla.

Seger, seger, hell!

Walther.

En präktig seger, jublande mot skyn
så starkt, att ljudet borde rullat hit
i vågor af triumf. I förra veckan,

på torsdag var det. Dag och natt se'n dess
en ryttare med hästens dofva traf
har trummat budet fram, och denna morgon
han bragt det, ungt och skälfvande ännu
af klang inför vår drottnings stolta fot.
Vid Toul det var, och nu blott återstår
att samla frukten in som mogen föll
ur ärans hand. — Se, därför var jag glad,
och därför bjöd jag er till denna stund.
Det tycktes mig, ett sådant bud var ej
att ensam fråssa öfver, släppa ut
ur porten, allt som någon kom och gick,
att spridt i rykten söka sig sin väg
till edra öron. Har jag icke rätt?
I denna sol, i denna purpurs prakt,
i dessa strängars och basuners sång
var sättet att ge röst och lif däråt.
Ej heller, när min herre kungen gaf
mig vid sin affärd här mitt vaktarvärf,
för min åstundan allt för stort, som förr
invid hans sida sökt i strid min plats,
ej heller fattade jag så min sak,
att blott ett verktyg för hans makt, men ej
hans kärlek vore jag. En sådan fröjd
som denna fick ej ens en stund för sent
från hans vasallers hjärtan hållas dold;
och därför denna fest. — Säg, mina örnar,
är vidden stor att se?

Alla.

Tack, Walther, tack!

Walther.

Och nu, när I den första tonen hört
af sången, nu vår härold in, nu resten!
Jag har väl redan hundra gånger frågat
och frågat om igen: hur gick det till?
Hur stod vår kung, hur välte stridens gång?
Men än jag skälfver af otålighet,
så starkt som I, att höra om igen
de sköna glädjeorden. Nu musik
stäm i! Den dörren upp! Så möta vi
vår konungs budskap.

(Musiken spelar. Jubel och larm. Härolden kommer.)

Härold, om din tunga
ännu sin trollmakt har att locka sång
och klang ur männers bröst, så bruka den!

Härolden.

Det var vid Toul. I spridda flockar dref
re'n fienden framför oss. Samlad där
på höjden, som en hejdad ström mot hafvets
stigande flod och vind, han brusade
och glimmade i mörka vapens glans
och föll emot oss. Det var storm och mörkt.
Vi sågo blott på himlen som en remna
af vildt och slitet isgrönt. Annars grått
och tungt som berg. Vår kung i midten slog
dem som en vigg till mötes, skar igenom
den mur som mötte, vrok åt båda sidor
dess flyglar, kastade mot floden en
och trampade den ner i träsken där.
Strax var han uppe, slöt den andra in

mot skogens brant och våra eftertroppar
som, kallt behärskande sin trängtans ifver,
bakom oss likt en klubbas svängda tyngd
sin styrka samlat att i susning drabba,
där slaget skulle måttas. Allt var slut,
när middagssol'n bröt fram.

En gammal man.

Men härold, säg!
Min son, min son?

Härolden.

Herr Guy de Montsalveyre,
Ej sant? Han tömde just sitt sista vin
ur flaskan, då jag for. Om han bar sår,
jag vet ej, men hans anlet lyste gladt
som segern själf. Hvem som där föll i striden
förnam jag ej; jag hörde jubel blott
för örat sorla, där jag red *min* väg.

Walther.

Och jubel blott skall sorla i vår fest.
Det ordet, seger, bär det annan ton
än glädjens? Ville här ej hvar och en
i stolt berusning känna lifvets rot
ur bröstet dras af segerns starka hand
med alla lyckans blommor, friska än
och glimmande i rödt — finns större slut?
Hvem än det nått, vi fråga, undra ej,
hur nära och hur kära vi ha haft
i stridens vimmel; nu är festens stund
och lyckans blomningstid.

Alla.

Du talar rätt.
Ja Walther, annat ej i tanken ryms.

(Fanfarer. De dricka under sorl och jubel.)

Alain.

Nu, Walther, där du står och för dig ser
din banas ärorika höjd — ett högre
är knappast möjligt ens — nu allt du fått,
som sol kan ge. På dig föll kungens blick;
hvem fanns att täfla med, då valet var
att lämna riket i så trogen hand
som kraftig? Först bland alla är du här.
Och bakom dig, ditt lif, den stig du gått,
hur ljust var allt! För dig ej skymning fanns,
ej oro; fort och glädtigt for du fram
och sträckte handen ut, och frukten föll
emot ditt grepp. För dig var striden blott
en lek, ett spel, där framgång stod bredvid
och ropte mot ditt öra: där är vägen!
För dig var fredens värf ett odlarkall,
då himlen skänker sitt i rikast mått,
och jorden sitt. Du Walther, där du står,
finns någon från sin födsel skapad så
att vara lyckans härold? Se, vår krets
har ej en blick af afund. Du är värd
att vara det du är. I denna stund,
då all vår glädje sträcker armar ut,
då solen är omkring oss, spelande
på ögons glans och vinets glitter — hell!
Din skål vi tömma ock.

Walther.

Haf tack! Haf tack!
Ja, det är sant, omätligt blef mig gifvet.
Det vidgar ut mitt bröst. Ja, det är sant,
en lycklig dag, så långt och vidt den når.
En skugga blott, min hustrus död, men se,
förtonas den ej åter klart i ljus
af barnens lif? Ja, ja, min stig var lätt,
och detta nu, min konungs kära värf,
och denna stund — ja, mycket blef mig gifvet!
Tack, tack!

En page
(i dörren till vänster).

Gref Walther, drottningen sin gång
har hitåt ställt.

Walther.

Hon kan ej komma bättre!
Hon kan mer klar ej se vår trohets färg,
än nu, i denna stund.

(Drottningen kommer, stirrande ned för sig.)

Min drottning, här,
hvart helst ni vänder blicken, möts den af
en fröjd, så djup, att den tryckt tårar fram,
dem annars sorgen gömt på, badat i dem
att glänsa friskare.

Drottningen.

Ja, ja, I herrar,
låt gå! Stå ej som änglar! Edra armar,

ej vingar äro de. Fäll ned dem! — Munnen...
Ha ni basuner blåst? — Det här är jorden.
Jag är ej sakramentet.

Röster.

Drottningen
har någon dålig nyhet. Hvad har händt?

Walther.

Det är vår fest, min drottning, som jag sagt er
på förhand. Vi ha kungens seger firat,
det sköna budet som oss alla sjungit
sin glädjes sång. Det är ett återskall
från jublet under Toul som trollat rymden
till glans omkring oss.

Drottningen.

Ja, ja, ja, jag vet!
En vacker seger, mina herrar, sägs det.

En af dem.

Och kungen stark och oskadd!

Drottningen.

Ja, ja, ja!
Det också! Därför dubbelt skäl att glädjas
för er, hans tjänare, och mest för grefven,
som först ibland dem nämns. — Jag tackar er.
Det kan ej annat än mitt hjärta värma
att höra sådant, och jag skall berätta
om allt, när tiden så... Här är så kvaft,
och solen... Hur det glittrar, sticker, kittlar!

Man blir ju blind! — Haf öfverseende,
I herrar, med mig, jag är icke frisk.
Hvar var jag? Jo, jag skall berätta kungen
om all den trohet som så vackert lyser
ur edra miner fram och lika vackert,
det är jag viss, i edra tankar ter sig. —
Säg, rör sig ej i allt ändå en afund,
en smula bitterhet, att detta händt
och I ej där?

En af dem.

Jo, drottning. Kanske något.

Drottningen.

Att där, vid Toul, kanhända kungen värfdes
af fiender kring, kanhända stod en spjutspets
emot hans strupes obetäckta hvithet,
och grymma händer grepo fast om träet
med hvita knogar, grymma ögon stungo
sitt sår i förväg; endast på ett pulsslags
bristande tid berodde så hans lif —
och ingen af er var där, för att värja
och skydda . . .

Röster.

Spar oss, drottning! Bara tanken
gör synen svart.

Drottningen.

Rätt så! Det där var äkta!
Så känna vi igen er trohets glans.
Det fröjdar kungahjärtat mer än böner
och böjda knän. Rätt så, I herrar! Lyckligt

det hof, där känslan så tar form — ja, tro oss
ej lyckligare stund vi left. Här se vi
omkring oss själfva blomman, själfva glittret
på våra undersåtars vida haf —
I, mina herrar, ty I lysen öfverst —
tillika med de icke mindre trogna,
som följt vår kung i faran. — Här vi se
vårt rikes prydnad och klenoder, äkta,
hvar enda en. — Var viss, att vi er hålla
i tacksamt minnes djup. — Herr Pierre, er bror
gick utan sår från striden, som vi fattat,
och er, herr Yves, och eder son, herr Raoul,
sin börd bekräftat. Alla gjort sin plikt,
som I den skulle gjort. — Gref Walther gärna,
vi vålla icke denna festens slut,
men viktig sak vi ha att rådslå om.
Vår bästa gunst och välgångsönskan följe
er, mina herrar! — Ingen tvungenhet!
Vi ha väl råd att offra något af
vår höghets fordringar en sådan dag.
Gör kort och godt ert afsked!

Alla.

Höga drottning,
vi gå.

Drottningen.

Och all vår nåd I fören med er.

(Till sviten.)

Gån undan också I!

(Alla gå utom Walther, som står tyst afvaktande.)

Drottningen
(ser på sin fot och stampar i golfvet).
Är rummet utrymdt nu, och alla borta?
Är någon kvar på läktarn — af musiken,
förstår ni?

Walther.
Här är ingen utom vi,
min drottning.

Drottningen.
Men den strimman där vid bänken
Här är för mycket sol! Det sårar ögat.
Haf för de fönsterhängena! Nej du!
Du själf! Ej någon hit!
(Han fäller ner förhängena för fönstren.)
Nu blef det bättre.
Det svarta tyget, Walther, med sin gula,
förvirrade liljebård, det ter sig sällsamt,
som underliga tankar.

Walther.
Nu, min drottning,
Om er behagar yppa hvad som tyngde?
Jag väntar under trefvan hit och dit,
förstår ej hvad som kan ha händt.

Drottningen.
Ja visst,
Det var ju något. Jo, du skall få höra!
(I tankar igen.)
Här är det godt! Så tyst, så tyst och lugnt!
Här ropar intet, kvider intet, tynger
och kväfver intet. Bara vindens sus

jag hör, och grenar som slå sakta samman,
och kanske något löf som faller — ja,
där föll det, löstes lätt och hvirflade
i sakta kretsar ned. — Och hvarför föll det?
Det var väl så bestämdt — från evighet.
Ja, ja, så är det, allt är fast bestämdt
från evighet.

Walther.

Min drottning, detta tal,
förvirradt låter det... Och edra miner
här nyss! Ni kom, som dragen fram af sömnens
hemliga makt. Ni är ej frisk. Så sade
ni själf visst?

Drottningen.

Ja, ja, sjuk. Kom och känn pulsen!
Nej, du har rätt, det passar ej — ja sjuk,
mest här, mest här! En smula svindel bara!

Walther.

Och någon viktig statssak var det också?

Drottningen.

Det också ja. Jo, du skall höra, Walther!
Förhäxad är jag. Jag har känt det länge,
Men nu, nu bryter det hvar bom och skranka,
nu är allting slut! — Det var en gammal gumma,
jag såg på väg från kyrkan — svarta händer
hon hade, spetsiga och svarta händer
som sakta rördes, hade ögon också
som spejade och fångade så här —
med gula gnistor i. Det tog mig, tog mig

som snaror — Ja, hon hade hätta också.
Där kan du höra. Hvad begär du mer?
Det är bevis.

Walther.

Att ni är sjuk, min drottning,
det tror jag, och att ni förvirradt talar.

Drottningen.

Ja, ja, men hör! Som ett exempel bara.
Om du förhäxats till en lidelse
för någon, gör detsamma hvem, för någon,
som ej är din, och om du ej fick sofva
för all din feberlängtan, bara byggde
hvar stund på samma farligt ljufva tanke:
Om det var så, *om* nu den armen vore
omkring mig, om jag nu förtärdes helt
uti hans famn, i *hennes* famn förstår du...
Tills själfva mörkret blir till varma läppar
som ryckas undan, bli till ord som locka
och gäcka — och om så hon kom dig nära,
hon, som du drömmer om, hvad gjorde du?

Walther.

Jag sloge kors för bröstet, drottning, tänkte
på hederns bud och kylde af min brånad
med ett par ord af stål: du skall, skall icke.

Drottningen.

Ja, det är lätt för landad man att prata
om storm, men om nu stormen var omkring dig,
om den är här! Om det är drottningen
som älskar dig! Du är så härlig, Walther,

dig är väl ingen lik, och jag har sett dig
och sett, tills jag blef blind för allting annat.
Din gång: Den hörs igenom flera salar,
och stenen sjunger af den, spritter upp
i darrning, blir så het som blodet självt.
Ditt hufvud, Walther, hvarför är det lockigt,
om ej att vaggas i en kvinnas famn
och smekas, hvarje krusning? Jag har tegat
och straffat tankar, förr'n de blefvo till,
och ropat in min höghets stolta minnen
till vakt omkring mig — och kört fort på dörren
de dumma, stela purpurspöken, kläder
och guld och fransar; ingen sanning i dem,
ej blod, ej lif! Nu står jag här, en kvinna,
och rodnar, att en kvinna så kan tala,
men ej att drottningmanteln täflar med
min hy. — Det skräpet, det förbannar jag
och hatar jag, ty det har tvungit mig
till ord, dem andra kvinnor blott till hälften
behöfva låta skymta. Purpurn den
kan trampas under foten. Se!

Walther.

Nej, håll!
Min drottning, att ni är förhäxad, tror jag.
Här måste straffas fort. Men hvem har djärfts
mot sådan hjässa rikta satans konst?

Drottningen.

Nej, Walther, göm ej hufvudet i detta!
Det var ej sant, det sade jag ju blott.
Det är blott du och du som mig förhäxat,

ej värre ting. Du är så vacker, Walther,
och klok och härlig — jag är ej den första —
så säg och tänk och känn, som annars du
i slika scener gjort!

Walther.

Kungen, min drottning,
min trohet och det värf, han nådigt gaf mig —
hur kan jag svika så, mest falskt af allt?

Drottningen.

Ah, hvarför gaf han det? Man lägger icke
sitt arfvebref vid glöd. Slår lågan upp,
är skulden hans, ej andras. — Jag har tänkt
på kriget, kriget. Folk kan dö i krig,
så har man sagt — nu är det bara sagor.
Man dör ej, rider tryggt omkring och luftar
sin granna fjäderbuske rundt på bergen
och ropar seger. — Hör, en annan sak!
Skuld är ett ord som ej finns till för två,
den är treenighet af klumpig dumhet
som låter blotta sig, af vankelmod
som har för långt till stålet — och det öga
som ser. Där dessa trenne saker mötas,
blir skulden till. De mötas ej så lätt
i drottningens gemak.

Walther.

Min drottning, hedern
är till för en.

Drottningen.

Men lidelsen är till
för två — hvar brinner elden hetast? — Walther,

om du vill frihet, makt, det högsta, drömmen
kan gyckla om ... Det är ej blott i krig,
som folk kan dö.

Walther

Min drottning, dessa ord
har jag ej hört.

Drottningen.

Nej, det blir ej nödvändigt,
nej, du har rätt. Så tyst här är. Blott löfven
mot sanden, blott det dämpadt heta ljuset
som hviskning in. — Å, här min längtans plats!
Din famn, din famn.

(Hon lägger hufvudet mot hans bröst.)

Walther

(gör sig fri).

Hvad jag har hört är borta,
är lagdt i mull. Ej minsta min skall skvallra
om detta. Jag har varit ensam. Hedern
är till för en.

Drottningen.

Hvad, hvad? Vid själfva guden,
du, du ... törs visa bort mig, trampa på mig,
du vill ej ha ... du älskar icke ... heder!
Om heder pratar du, du menar bara,
att en föraktad gåfva kastar man
med hån ifrån sig. Vänta! Du skall skratta!
Nu skall du genast ...

(Hon sliter upp sina kläder.)

Hjälp, hjälp, hjälp! Kom hit!
Den fräcke, han har vågat i sin lystnad

att lyfta handen... Kom! Är ingen där?
Här flyr er drottning, att sin ära rädda
ifrån en nidings våld.

(Hon springer mot vänstra dörren.)

Hjälp, hjälp! Hitåt!

Walther

(slår händerna mot pannan).

Hvem skall väl tro mig? Ingen, ingen. Räddning
finns blott i flykten — flykt från allt, allt, allt!

(Han springer ut genom en dörr åt höger. Folk störtar in, möter drottningen, som vänder med dem.)

Drottningen.

Den mannen slå i järn, ty han har vågat...
Hvar är han? Han har flytt. Gref Walther var det,
han vågade att öfverfalla mig
i oerhörd förblindad lystnad. Se,
hur jag har kämpat för min heder, se
och håll er harm tillbaka, om ni kunna!
Förfölj, förfölj! Stöt ned den nidingen,
om ni ha lust; han är för fräck att andas. —
En drottning! Är det möjligt? Har jag drömt?
Den klädningen, hur är den rifven så,
hur kan jag visa... o den nidingen!
Dit har han flytt. Fort, fort på spåren alla!

(Med fattning.)

Hvad ni ha sett, skall vara glömdt — förstå ni —
den stund, då domen fällts

(Hon tar upp och sveper om sig manteln.)

Nu är jag drottning,
och allt var blott en vild och brottslig dröm.

(Drottningen går och samtliga, utom Alain, Eustache och Eginhard.)

Alain.

Hvem skulle trott det möjligt? Tanken vacklar...
Död bara, ej den minsta glimt af hopp!

Eginhard.

Nyss sjöngo dessa stämmor Walthers lof
som nu i trappan jäkta. Högt och fritt
han stod, han hade själfva lyckan fången,
vid solen var han.

Eustache.

Och så sträckte han
sin hand att ta den, och så brändes den.
Är det så svårt att fatta. Det är slutet
på alla slika sagor. Här en ny
vi sett för våra ögon, och berättas
den skall för barn om kvälln med samma början
som alla andra sägn: det var en gång. —
Skall du ej med och jaga honom?

Eginhard.

Fy!
Ej skämt! Ja, du har rätt, de andra sprungo —
»Det var en gång en grefve af Antwerpen
som hette Walther» — Hör min vän, de orden,
de klinga sällsamt doft, de snärja hårdt
om hjärtat.

Eustache.

Kanske så, ty när de sägas,
det heter vidare: »Det var den tiden,
då konung Ludvig lefde och er stamfar,
herr Eginhard.» — »Det var en gång,» det ringer
oss alla ned i mull — och så är lifvet,
och så är lyckan, bror.

Alain.

Hvad för ett vanvett,
hvad brottslig blindhet kan ha drifvit honom?
Han kunde allting ägt.

Eustache.

Ack, intet prat!
Den ena snubblar mot en sten och klyfver
sin panna; andra bära själfva garnet,
de snärjas i. Det ena som det andra
är ödets påhitt, mötes bäst af skratt.

Alain.

Ej så! Jag lider af att tänka på det,
jag minns blott Walther nu; för örat ekar
ännu det tal, jag höll. Jag mente det.
Han var mig kär. Det tycks mig grymt, det spel
som drifs med oss. Är detta alltså lyckan?

Eustache.

Det torde hända. Dock kan sägas tryggt,
hon brukar oftast fler ceremonier,
än dessa här, förr'n hon sitt hölje lyfter

mot älskarn sin, och mer än vanligt dunkelt
är hvad vi sett.

Eginhard.

Hvad var det där? Ett skrik?
Kan man ha gripit honom?

Alain.

Det är spel.
Så tycks det mig.

Eustache.

Ja visst. Det är musiken
som spelar än de stycken, han befallt,
från portens torn. Dit har ej ryktet nått
om hvad som händt. — Nu blef den tyst, nu föll den
som sten mot jord.

ANDRA AFDELNINGEN.

Afton med sol ännu. En stor hedartad slätt med skogar i fjärran och någon odlad mark. Åt höger några hus med halmtak och på afstånd en stor stenbyggnad med torn. Walther och Gilbert komma in, klädda i fattiga dräkter, mellan sig ha de en häst med klöfsadel, på hvilken Aubert och Aymelotte sitta, stödda af de båda äldre.

Walther.

Här, Gilbert, stanna vi. Så tar du hästen
och far den stigen fram; vid bron där borta
på lämplig plats du vänter oss en timma.
Kanhända blir det bara mig du ser,
om lyckan är mig huld — det klingar lustigt
det där om lyckan — bah! — I detta fall
blir där vårt afsked. Då är hästen din.
Den, och det lilla, som du redan fått,
blir så din lön, det får du ta dig fram med,
min stackars vän, den tid du kan ha kvar.

Gilbert.

Ack herre, jag, hvad gör väl det, men ni,
hvart tar ni vägen och de båda här?

Walther.

Du kan ha rätt att veta det, min vän.
Har jag ej sagt det?

Gilbert.

Intet har ni sagt,
hvarför vi flytt, och hvarför jag skall kastas
som sliten klädning nu, och hvarför stigen
bär endast bort, men aldrig mera hem.

Walther.

Hvarför vi flydde? För att rädda lifvet,
där intet annat fanns att rädda mer.
Så var det. Hur det blifvit så, jag vet ej.
Där kom ett slag. Man klagade mig an
för lömskt förräderi, så svart och fult,
att skymflig död det bragt. Oskyldig var jag,
men syntes icke så. Det var att fly,
ej annat val där fanns — där har du saken,
så låter den i ord. Hvad den kan vara
djupt i sitt väsens dunkel, har jag grubblat
och grubblar ännu — ser du solen där,
hur ljuset skälfver öfver fältets vidd;
i morgon blir det regn — hvad den kan vara?
När jag ser allting långt och fritt framför mig,
ibland jag anar det.

Gilbert.

En falskhet, herre,
en skändlighet det är.

Walther.

Det också ja,
men till hvad mål? Oändligt vid är världen,
och allting böljar i den som ett haf
i sträfvan och i rädsla, lif och död,
och i vårt inre vaggar samma rytm,

och ur de strängar som tillsamman bilda
vår själ den skapar så vår melodi,
den strof, som ger vårt väsen. Jag var stängd
i täta kammarn in, jag och de mina;
där domna djupa strängar lätt, dit hinner
af fältets fria vindar ingen fram —
Nu äro vi vid marken, allt är borta,
som hejdade, nu får väl ödet pröfva,
hvad sång vi rymma, och hvad stoff det är i
Walther och Walthers barn. — Men till din fråga
Jag är förföljd. De små jag måste lämna,
vi röjas annars. Själf skall jag ta tjänst
i enkel ställning, föra vapen kan jag
och sköta hästar, får väl någon herre,
och barnen har jag tänkt att någon tar.
Det är Vexin, det här, herr Percevals slott.
Jag känner honom ej, men hört hans namn
i goda rykten, och just här vid gränsen
i denna ödebygd är bästa platsen
för mina små, att ej de spåras upp,
om han vill hysa dem. Nu var min mening
att vänta här vid vägen, tills de komma,
och väcka deras ömkan; nyss jag såg dem,
på fältet, där man körde hö, så tror jag.
De skola hem till kvälln. Men du farväl!
Du måste bort med hästen; vänta på mig
den tid jag sagt! Om jag ej kommer, vet du,
att som jag tänkt gick allt.

Gilbert.

Men herre — ni?
Får jag ej följa *er?*

Walther.

Nej, nej, en knekt
som jag får ej ha tjänare.

Gilbert.

Men dessa?

Walther.

Du glömmer, att de äro tiggarbarn,
ej häst ens få de ha, de få ej kännas.
De äro allt för små att ha begrepp
om hvad de varit, skola så förblifva
i ovisshet — kanhända jämt. — Farväl,
och tack för all din tjänst. Din väg bär ock
mot ovisshet, tillbaks kan du ej gå —
Det har du väl förstått? Gif gossen hit!

Gilbert.

Allt, herre, skall jag lyda. Herre, herre!
De båda små, att lämna dem: Så vackra
i dessa lumpor än, så fina herre,
så späda och så spröda! Se, de stirra,
sömnögda, alltför trötta för att stamma
en fråga. — Ned på marken?

Walther

Så, min vän,
farväl! Man kommer snart. Du måste gå.

(De lyfta ned barnen. Gilbert går. Herr Perceval, Yseult, tjänare och bondfolk komma in.)

Perceval.

Se så, godt folk, det där var slåttern det!
Han I fått hoppa? Var det lustigt, hvad,
har lättjan vridit sig och jämrat svårt,
och var det hvasst att känna husbonds blick
på edra tröga händer? Det är öfver;
där sen I, hvart det bär att raska sig.
Nu är hvar stack, hvart strå i godt förvar
förutom hvad som kan ha fastnat på er
af tistel och af måre — det skall skakas
i dansen bort, och strupen skall få skölja
sitt damm i vin. Nu är vår slåtter slut,
nu börjas slåtterfesten. Jacques och Pierre,
ta hand om detta! Allt är färdigt till den.
Drif på, om det behöfs, de skälmarna
att ändtligen de göra rätt för sig —
ha ha, om någon gosse nekar kyssas,
slå till, ty flickorna, de neka ej.
För allt hvad dumt som sker i natt skall aflat
stå fri för alla — hämta den ur krusen!
Och blir det följder se'n, som ofta sker,
så finns här väl en präst till giftermål,
när tiden blir. Gen bara skrattet fart,
så han I roligt! Skyll er själf för resten!

(Mot Walther.)

God afton! Hvad vill du?

Walther.

Gud signe slåttern!
Nu har ni, herre, edert under tak
i lycklig tid, ty det blir regn i morgon,

haf miskund nu med dem som ej ha skydd!
I morgon kommer stormen.

Perceval.

Du har märkt det?
Du har ditt hufvud med dig. Hvem är du,
och hvarför går du här?

Walther.

En tiggare,
hvad går han kring för?

Perceval.

Ja, nu kommer du!
Du skulle varit här i går din skälm,
du har ju starka armar. Du är listig
som kommer, när du ej behöfves längre.

Walther.

Det går ej fort att släpa späda barn
i sol och långa vägar?

Perceval.

Är det dina?
Hvem är du? — Nätta barn! — Hvem är du, karl?

Walther.

Mitt namn är Aimon; barnen äro mina —
tyvärr, jag har ej hem för dem, jag drifvits
af obarmhärtig herre bort ur tjänst.
Död är min hustru. Sista tunga milen
fick jag en formans hjälp, fick hålla barnen
på hästen hans. Nu har han lämnat mig,
här står jag.

Yseult.

Herre, se den lilla flickan!
Så trött hon är! — At slika skänker himlen
små flickor. Jag har ingen.

Perceval.

Ge dig tid!
Det torde hända än. — Och hvarfrån är du?

Walther.

Från Auvergne.

Perceval.

Är det långt?

Walther.

Väl femti mil,
ej långt för mig, men för de små.

Perceval.

Det tror jag.
Och hvarthän skall du?

Walther.

Bort i tjänst, i krig,
i hvad som helst, se till att fresta lifvet,
om blott de två ej hängde mig om halsen
och droge ned mig.

Perceval.

Hm, en präktig slåtter! —
Månn det är mening i det?

(Till Yseult.)

Så du stirrar
på ungen där! Jämt pratar du om flickor
och flickor, hängsjuk snart, fast sonen din
du har. — Min docka, leds du efter dockor,
så tag den där och lek med. Blir hon stor,
kan hon ju passa upp dig.

Yseult.

Hon är nätt,
om blott de trasorna... Hvad heter hon?

Walther.

Hon heter Aymelotte, min höga fru.
Aubert är gossens namn.

Perceval.

Nå, gossen också! —
Kan han se folk i synen? Riktigt, pys!
De få väl följas åt. Han kan väl lära
att passa hökar.

Walther.

Säkert, herre, kan han,
ty far och farfar före honom gjort det.

Perceval.

Det passar ju förträffligt. Låt oss ta dem!
Du har en ärlig uppsyn, karl, och barnen
de bli väl tjänare så godt som andra.
Följ med du också för en natt!

Walther.

Haf tack,
o herre! Min välsignelse er följe,
men hellre här jag lämnar dem. De sofva
af trötthet nästan, skola intet fatta,
och så blir bäst vårt afsked.

Perceval.

Som du vill.
Jag trugar icke. Tag dem, någon där,
och bär dem hem! Vi stannat här tillräckligt.

(Walther omfamnar dem och lämnar dem. Alla gå.)

Walther.

Nu är det gjordt! Så sällsamt snabbt och tomt
det gick! Så rycker ödet jämt isär
de band som närmast bundit! Barnen, barnen,
hvad är jag utan dem, hvad äro de? —
Det blir att röna nu. — Se, deras hufvud
mot andras skuldror lutas nu och drömma. —
Hvad drömma de? Så gul och lugn är solen,
och fälten ligga nakna, men i morgon
är stormen här. I morgon och i morgon,
så kryper tiden fram — hvad bär den mot?

Andra akten.

I herr Percevals slott. En sal med fönster utåt en trädgård, där bakom och lägre ned en hed med små mörka vatten. Det är tidig morgon, knappast ljust än. Dörrar åt sidorna, bänkar utmed väggarna med bord invid en stor spisel vid ena väggen. Mellan första och andra akten en tidrymd af ungefär femton år.

Gonthier
(kommer in, ropar genom fönstren).

Aubert, här är jag. Hit! Hvart tar du vägen?
Man kan knappt räkna dina nycker, gosse.
Först får jag trumma sömnen från ditt hufvud,
så, när jag väl är färdig, tom är försaln
och tom din bädd, och jag får ropa på dig
en rundlig tid.

Aubert
(in från vänster).

Vi kunde hellre legat.
När intet händer, intet alls kan hända,
är bättre drömma, bäst att bara sofva
som stock och sten förutan drömmar alls.

Gonthier.

Nej, se det röda ljuset! Nästan svarta
stå täppans träd och svarta hedens buskar
och ljungens långa sträckning. Skenet darrar
mot daggens frost, får intet fäste, glider
och slocknar . . .

Aubert.

Icke slocknar, molnens plymer
ta fatt det, glödgas — ser ni, hur de flamma
mot luftens köld?

Gonthier.

Och solen, jag kan se den.
Där! Under eken — stor och klar och härlig,
som lofvade den trefaldt större lycka
och större glädje — ack! —

Aubert.

Kanhända ser den
på något läger, långt i längsta fjärran,
kanhända gnägga hästar, skramla vapen
och klingar stål mot stål, och strömmar blodet
ur såren, kanske rodnar den af glädje
för hvad den skönjer där? Här ser den intet,
här rodnar den af skam, här vill den gömmas
i moln, här är väl glasets tröga sand
för snabb att mäta tiden med!

Gonthier.

Hur var det?
Var någon vaken ute?

Aubert.

Ingen alls.
Blott något kryp som pep af köld i snåren,
men ej en sparfhöks skrik.

Gonthier.

Men tjänarna,
var ingen af dem uppe — Aymelotte?

Aubert.

Hvad skall hon ute nu? Får sofva vackert.
Det är blott grillersjuka herrar uppe
vid sådan tid på dagen.

Gonthier.

Du har rätt.
Sjuk är jag. Jag är trött att vara sjuk:
här springer våren från mig. Grymma vår,
det är just den som tär mig, väcker upp mig
med dans af glitter under ögonfransen
och ropar mig ur hvilan, lockar, gäckar
med dröm på dröm. — Jag drömmer, jag är frisk,
och springer upp mot allt som väntar på mig,
det spelar, klingar om mig, jag har krafter
för tusen lif — så sjunker allt det där.
Här står jag matt och svag, och våren ropar
därute flyende — och intet väntar.

Aubert.

Så skaka af det, herre, sadla hästen —
låt mig! — Vi spränga fram på hedens vidder.

Flyttfåglarna ha kommit, hägern badar
i träsket, tranan sjunkit ur sin fylking
och dansar uppå myrarna — af vildgäss
jag såg en flock i går — och edra falkar,
de dö af ledsnad! — Det är icke mycket,
jag bjuder på, men allt här finns.

Gonthier.

Det kan jag
Det lockar ej. Du glömmer, jag är sjuk.

Aubert.

Om riddarn vore hemma! Nya vapen
han kanske förde med sig, hjälm att profva
och gnida blank, en dolk att kasta med,
en sång att sjunga om det sista kriget —
i farfars tid.

Gonthier.

Det lockar heller icke.
För trött mitt öra, matt min hand!

Aubert.

Vid himlen,
det roar mig ej heller! Bara gömma,
liksom en girig, sina skatter, vända
och vrida på dem! — Blir då aldrig tid
att strö för snikna blickar ut sitt guld,
att lösa blodets ström? Oroligt sofver
och klappar det i pulsarna, vill springa
i röda blommor fram.

Gonthier
(lutar sig på bänken).

Gif akt, min vän!
Hvad nyss du hånade, du bär på tungan,
vill söfva oss på nytt igen i klangen
af någon af de gamla dofva sägner
från sista kriget — under farfars tid.
Jag har dock tröttnat på dem. Hellre lät jag
mig smekas, där mitt hufvud sjunker in i
svindlande ro, af sagan om Ginevra
och Lancelot, af trädens gröna skymning
i Merlins skog — Hvem talar under fönstret?

Aubert.

Aymelotte är det.

Gonthier.

Om hon blott kom hit!
(Aymelotte kommer in, barhufvud, med blommor i handen.)
God morgon Aymelotte. Så tidigt uppe!
God morgon Aymelotte, det namnet klingar
som tusende små muntra klockor om en —
så måste alla blomsterklockor ropa,
när vinden ringer bort den gråa daggen,
och bugar dem tillsamman, Aymelotte
och Aymelotte. — Små silfverbjällror skakas
vid dina fötters dans.

Aymelotte.

Ack bjällror, herre!
Då är jag väl en narr? Låt mig få vara
en narr och muntra er! Därnere sjöng det

I snåren; på de späda grenar vinden
sig kastade från en till annan, bladen
de hvita, föllo sakta ned och fästes
i daggen på min dräkt — men vinden sjöng.

Gonthier.

Och hvad?

Aymelotte.

Att det är dumt att sitta inne
och vara sjuk. Så sade vinden. Våren,
den har ej tid att vara sjuk, ty tiden
är kort, men långt från maj till maj. Se därför
ha dessa hvita bjällerstafvar vuxit,
det är för vårens narrar, och jag skänker
dem nu åt större narr än jag.

(Kastar dem öfver honom.)

Gonthier.

De dofta,
de dofta starkt som — ej så nära på mig!
De döfva...

Aymelotte.

Ack förlåt mig! Jag skall plocka
dem bort — ni blir så blek — förlåt mig, herre,
jag mente intet — ni får ej bli blek.

Gonthier.

Din hand har samma doft — nej, låt den vara,
tag icke bort den helt. Lägg den tillbaka
här invid pannan! Den var frisk, din hand!

Aymelotte.

Er panna brändes nästan. — Ack, hur gärna
jag... Har ni ondt, å säg!

Gonthier.

Nej, icke ondt.
Nu klinga mera, Aymelotte, berätta
hvad mer du vet af visdom!

Aymelotte.

Visdom, herre,
å, skratta åt mig! — Bara det ännu,
att den som ligger sjuk skall riktigt skynda
att blifva frisk igen.

Gonthier.

Och var det allt?
En godlynt narr jag fått.

Aymelotte.

Nej, ni skall höra!
Det var en gång en man som var så sjuk,
att han för döden låg — å, mycket, mycket
mer sjuk än ni! Till honom kom hans gudmor,
en krokig fe med spindelnät om håret,
där tusen droppar gnistrade och brunno
i morgonljus; hon stötte doft i golfvet
med käppen sin och talade så här:
när du blef född, min son, då logo alla.
Din moder log, fast hon låg blek mot kudden,
och hennes kvinnor hviskade i glädje,
där ifrån famn till famn du bars, och högre,

ju längre bort du kom, tills ut i köket,
där elden dansade, och vattnet sjöng
i kopparpannan, och ditt bad blef redo,
det blef till högljudt skratt. — Då gaf jag löfte
om många dagar åt dig, mycken lycka
med allt ditt ärfda gods och skratt och jubel
omkring ditt vackra anlet. — Hvad för mening
har du att ligga här? — Och slät blef mannens
rynkade panna, och sin hand han sträckte
till bordet ut och drack en hel kopp vin
och sade blott: nej, var det så? Det glömde
jag bort i tanklöshet. Gå ut, min gudmor!
Jag vill stå upp och vara frisk och njuta
af mina vackra dagars morgonsol. —
Och det var just i maj det hände, detta.

Gonthier.

Ej muntrare predikan kan man hålla
än din — men om nu gudmorn glömt att skänka
just det, hvars uteblifvande ger tomhet
åt allt?

Aymelotte.

Då vinner man det själf och glädes
åt kampen för det. Skänkas bör ej allt.

Gonthier
(för sig själf).

Och om det ej kan vinnas utan offer
som gör hvar vinning värdelös och bitter?

Aubert.

Hvar har du hämtat alla orden från,

du syster? Flickor bruka icke slösa
med ord på män.

Aymelotte.

Hvar? Ack det vet jag icke,
det kom så för mig. Är det orätt väl
att muntra sjuka? Se, han tyckes somna,
han vänder sig mot väggen.

Aubert.

Kom! Vi gå!

(Ut till höger. Yseult och läkaren komma.)

Just som jag trodde! Redan är han uppe
och bruten redan. Hvarje dag är sådan.
Han drifves hit af feberoro, glansigt
är ögat, han har hugen full af planer,
mot morgonsoln han ser sig blind, och hettan
i blodet bryts mot luftens lätta rysning,
när daggen lyfter sig. — Så brister allt,
i svaghet samman, tung en slummer kommer,
som ingen hvila ger.

Läkaren.

Han slumrar icke.
Se armens fall! En blott förställning är det.
Säg, kan hans längtan röras efter något,
som nekas?

Yseult.

Intet skulle nekas honom.
Han är vårt enda hopp.

Läkaren.

Har jämt han varit
så vek som nu?

Yseult.

Vek var han kanske alltid,
men munter förr. Med ynglingåldern kom det
som eld i blicken, och hans skratt blef hetsigt
och brast. — Det är, som lifvet skrämde honom,
som om han greps af svindel vid ett fönster
med vidden blå i fjärran, ville störta
sig ned och krossas.

Läkaren.

Och han längtar icke?
Man har ej nekat något?

Yseult.

Ingenting.
Gör honom frisk, det koste hvad det vill,
och ingenting skall heller nekas er.

Läkaren.

Så lämna oss! — Förlåt! Mitt kall kan vara
som bikten hemligt, när det gäller sjukdom
i själens allra vekast späda blomma,
som kanske här är fallet.

Yseult.

Hemligt också
för mig! — Nå, om ni blott gör honom frisk,

betyder annat intet. Jag vill vänta
i kammarn här bredvid.

(Går.)

Läkaren.

God morgon, herre!
Man kallat mig till er. Jag vunnit rykte
en smula att förstå, hvad sjukdom menar,
och stundom kunna bota den. Vid midnatt
jag kom; nu är min första tanke bara
att buga mig och säga: jag är här
och står till eder tjänst.

Gonthier.

En fåfäng möda
ni gjort er. Mig har lifvet låtit glida
från knät, vet icke af mig. — Gå till sjuka,
men ej till dömda!

Läkaren.

Hvarför är ni dömd?
er kropp är ung och stark.

Gonthier.

Kanhända är den.
Så mycket längre stunder tar det; ljuset,
om stort, om litet, brinner nog till pipan,
när lågan blott är tänd.

Läkaren.

Men hvilken låga?

Gonthier.

Det — blir er sak att finna. Själf jag vet ej,
vet blott, det bleknar om mig, allt och mister
sin glans för skenet som förtär mitt lif.

Läkaren.

Då finns det ändå något som är eld
och värme för er, gäller blott att vända
det till ert gagn.

Gonthier.

Nej intet, intet finns det,
allt gör mig trött.

Läkaren
(tar hans hand).

Så sällsamt sakta pulsen
i blåa ådern suckar!

Gonthier.

Suckar, suckar
är allt mitt lif.

(Aymelotte kommer i dörren, studsar och stannar.)

Läkaren.

Nej, håll, låt mig få räkna!
Ett, två. — Den pulsen klappar icke långsamt!
Den spritter upp och dansar yrt och muntert
som till den käckaste musik.

Gonthier.

De stegen!
Kom någon in? Otålig blef jag, vill ej
bli skött som barn.

Läkaren.

De stegen voro lätta
som droppars fall på majlöf.

(Han gör ett tecken åt Aymelotte att stanna där hon är.)

Mycket retlig
ni måste vara, herre, för att störas
af sådant. Nu de äro borta.

Gonthier.

Borta
i fjärran tycks mig allt, jag hör. Ett täcke
är mellan mig och allt, som bly så dofva
i klangen alla ljud...

Läkaren.

Nej, låt mig hålla
er arm ännu! Ja, mycket, mycket sakta
det slår. — De stegen genom dörren, störa
de illa? Er fru mor det är, och kanske
hon kommer hit.

Gonthier.

Låt henne gärna komma!
Hvad gör mig allt?

Läkaren

(vinkar efter Aymelotte. Hon kommer fort).

Nu springer pulsen upp
ur hvilan, sjunger nästan, brusar nästan.
Ett sällsamt fall!

Gonthier.

De stegen! Det var icke...
Å du! Hvad vill du?

Aymelotte.

Säg mig blott, han är väl
ej farligt sjuk.

Läkaren.

Nej, nej. Gå du och hämta
din fru, och någon tjänare att föra
din herre in i kammarn! Luften här
är icke god för honom, alltför solig.

(Aymelotte går, Yseult kommer in, strax efter en tjänare.)

Yseult.

God morgon käre, käre son! — Säg fann ni
hans onda, finns det bot?

Läkaren.

Än är för tidigt
att gissa ens.

(Till tjänaren.)

Bjud honom armen du!
Nu herre, om ni blott i lugn vill dröja
i kammarn, skall jag reda till en dryck
som, om den ej gör frisk, dock muntrar er.

Gonthier.

Ah, drycker, drycker!

(Går, stödd på tjänaren.)

Läkaren.

Nådig fru, den sjukan
behöfde knappast ses af lärda ögon.
I sådant ha vi alla graduerats
som minsta grand af lifvet sett.

Yseult.

Ni skrattar!
Den är då icke dödlig. Det finns bot?

Läkaren.

Det finns blott en, och egna fötter har den
som måste ledas dit, kanhända också
en egen vilja — bah, det blir ej svårt,
ty hvartill ha väl flickors hjärtan skapats,
om ej att slå i blom mot första kärlek
som värmer, sedan blott medömkans gråt
har vattnat marken?

Yseult.

Kärlek säger ni?

Läkaren.

Ja, däraf är han sjuk. Ni skall få höra.
Själf har han intet sagt, men pulsen talat,
som ännu aldrig ljugit. Kärlek är det.
Han trängtar och förtärs, liksom ett ljus
som brinner ned, så var hans ord — det gäller

att smälta ljuset samman med ett annat,
så vara båda nog. Jag skämtar ej;
sjuk är han, farligt sjuk, men han kan räddas
af detta.

Yseult.

Hvarför har han tegat då?
Jag fattar ej . . . Hvem är det?

Läkaren.

Hvad hon heter,
jag vet ej, men så frisk som våren själf
hon kom, och hennes fötters dans var munter
som vindens prassel. Det var hon, jag sände
med bud till er.

Yseult.

Aymelotte! Nej, omöjligt!

Läkaren.

Omöjligt, nådig fru? Så hör nu bara!
Hans puls var svag som ebbens gång i sanden,
men blott han hörde hennes steg, då svällde
den stark som flodens våg. Jag lät det ske
två gånger för att pröfva — säkert är det,
så visst som nu är vår. Nu har ni bara
att låta detta barnets friskhet kyla
hans blod — om ej så dör han. Att han tegat
och bragt det hit, förstår jag knappt, men ungdom
är skygg ibland.

Yseult.

Ja, ni har rätt, så är det.
Nu ser jag allt — hvad är att göra nu?

Läkaren.

Det tycks mig enkelt nog, om icke släktskap
dem skiljer åt.

Yseult.

Men Aymelotte! Tiggardotter
hon är; på nåd vi togo henne hit —
det är nu nära femton år se'n dess —
Hon skulle vara tjänare, men smög
sig in uti mitt tycke mer och mer
och blef, hvad nu ni ser, till hälften hållen
som husets egen. — Tiggarblod — omöjligt!

Läkaren.

Till kärlek leda många andra stigar
än den som går till altaret. Det gäller,
att hans hon blir, men icke just för alltid.
Den saken tills i morgon, men för dagen
är icke tid att dröja.

Yseult.

Aymelotte . . .
Men jag har också fästat mig. Ni vet ej
för resten hvad för sinn' hon har — omöjligt.
det tycks mig allt.

Läkaren.

Det torde dock bli möjligt.
Ett af de två, ifall er son skall lefva.
Det där var lekarns ord — att föra ut dem
blir ej min ringhets sak, men er, min fru.

(De gå. Aubert och Aymelotte komma.)

Aymelotte.

Hur kan du vika från hans sida, broder?
Han är så sjuk.

Aubert.

Sjuk, så det tråkar ut mig.
Att sitta vid en bädd och tåla nycker
är kanske kvinnoglädje, mig det pinar,
liksom att höra gagnlöst prat och buga
och le och höra mer.

Aymelotte.

Men han är sjuk.

Aubert.

Hvad är han sjuk för? Kastas han i feber,
slits han af plågor — bita tänder samman
och knyta händerna och kämpa mot det
man gör i slika fall och skakar bort
sin pina med den vind som fläktar kappan
från kammarluften fri. — Men ej ens feber
han har, han trånar, längtar, domnar ned i
föraktlig vekhet. — Tråna! — Jag kan trängta,
men emot hvad, det vet jag, mot det enda
som är en tanke värdt. Han har ej styrka
att fatta ens dess makt.

Aymelotte.

Du också, broder,
Du också sjuk! Då är det bara jag
som här är frisk — och skrattet tar man från mig.

Nå, lika godt! Jag kan väl le mot andra,
men glädjas bara tyst, att maj är kommen,
och när jag sjunger, sjunga för mig själf.
Finns ingen mer än jag som ser, hur vackert
och glädtigt allting är?

Aubert.

Det synes bara,
det är ej. Tungt som bly och tyngre ständigt
är dådlöst lif.

Aymelotte.

Ack, dådlöst! Är det dådlöst
att dricka luft och sol och känna ljuset
bli ett med all ens själ? O, hur du irrar!
Du famlar efter plats, som ödet nekat,
vår börd du glömmer. Dåd och ära broder
är ej för namnlös man.

Aubert.

Var detta trösten?
Du sliter i ett sår som ständigt blöder.
Tag handen bort! De orden där ha ropat
i all min sömn, min barndom ha de jäktat,
som kopplets gläfs och hvassa tänder hota
en ringad hjort. Jag växte, stark blef armen,
och stark och snabb blef hugen, som den styrde;
i lekar var jag främst — hvem sände bollen
så högt som jag i båge upp mot solen,
hvem lät den vildast ystra hästen känna,
att härskarblod, som vildt och ystert kufvat,
inom sitt eget svall, kan kufva allt?

Hvem satt i högsta gren vid hökens näste,
med kärret svart och stirrande inunder,
och slöts af vind i lekfull broders famn,
med rofdjursblickar gnistrande emot sig
som tände gnistor i hans egen själ?
Ack, det kan gräma mig, att hem jag bar dem,
de vilda, vackra djuren — aldrig bli de
af jägarn aktade som falkens släkt.
Hvad hjälper mig, att jag är jag; beständigt
det heter blott: *hvems* är han, icke *hvad*.

Aymelotte.

Men tänk, att ha fått plats vid andras härd,
att känna värmen smyga till ens inre
och möta värme där! Ett hem, det ordet
blef icke njuggt för oss.

Aubert.

Ett hem finns till
för den som elden tändt och ser dess rök
mot himlen trotsigt stiga, ej för den
som bakom andras rygg får del af värmen. —
För resten, hellre stå på tomma heden
med ingen annan glöd än blodets egen
och möta stormens köld! Då kan det ses
hvem som är starkast af de två. — Men du,
tag dig i akt! Här hotar något snart —
jag vet ej hvad, men känner det i svall
af blod mot kinden. Tacksamheten möts
i sin tur gärna med ett kraf. Man ger ej,
man lånar bara i sitt hjärtas godhet
och fordrar mer igen.

Aymelotte.

Hvad menar du?

Aubert.

Jag vet ej, sade jag, jag anar blott
och varnar dig: glöm ej din stolthet, syster
Glöm allting annat förr än den!

Aymelotte.

Ett horn
därute blåser. Någon kommer hit.

Aubert.

Herr Percevals eget horn.

Aymelotte.

Så kom och möt!

Aubert.

Där finns väl hundar nog! Jag stannar här.

(Aymelotte skyndar ut. Strax efter kommer Walther, åldrad, i enkel dräkt.)

Walther.

Herr Perceval i förväg sändt mig hit
att båda om sin ankomst. Jag red vill.
Nu hör jag re'n hans horn, och öfverflödigt
mitt budskap är.

Aubert.

Hör du till riddarns män?

Walther.

Ja, se'n en månad nu. Han gaf mig tjänst,
och tacksam var jag. Jag har irrat länge —
det blir man trött af — bytt från krig till frid,
från en till annan herre, bort vid gränsen,
där oron ständigt är. Nu kom jag hit,
nu hoppas jag få lugn.

Aubert.

I krig du var?
Låt mig få se! Ser då man sådan ut?
En sällsam min! Jag vet dess mening ej. —
I strid! Och du har haft ditt öde mot dig
och svärd i hand och huggit dig igenom
till allt som låg bakom, till ärans glans
och nattens ro, med blodet kyldt af sår
och stjärnfylld himmel öfver öppen blick,
så hög och lugn att andedräkten steg
i frostigt hvitt till hvalfvets högsta spets
och bar din dröm dit upp — och du har segrat,
och du har känt dig själf? O, tala nu,
berätta om det där! Säg, är det sant,
i krigets larm blir hvarje stämma hörd
blott med den klang, hon har. Där *syns* man ej,
där *är* man, och man lyftes där så högt,
som hugen bär och hjärtats heta eld,
kan vinna allt, förlora blott sitt lif;
en låg kan ädling bli, säg är det sant?

Walther.

Man gör sin plikt, man sofver mycket lätt
på hårda marken, drömmer icke alls.

Aubert.

Så! Var du aldrig ung? Din arm är stark
ännu — var aldrig hjärtat starkt och rödt,
satt alltid tjänarrocken bak din sköld
och höll ditt mod tillbaks?

Walther.

Jo, jag var ung,
och jag förstår dig. Jag är gammal nu,
jag pröfvat mycket.

Aubert.

Då förlåter du,
ej sant? Din blick är sällsamt lugn och stor —
vänd icke bort den! Hvarför mattas den?
Ditt öga hvilar, som jag intet sett;
det är som flera solars hvarf för dig
i växling gått än andra, och i alla
du fann detsamma. — Du var vida kring?

Walther.

Ja, gosse, jag sett dagar växla fort
från sol till rödt, och mycket har jag mist
och mycket vunnit i mitt inres borg
och lärt mig somna lugnt.

Aubert.

Jag håller af dig,
fast nyss vi mötts. Du måste tala till mig
om allt du sett — men håll ditt eget fjärran!

Jag brinner, tål ej köld. — En annan gång!
Nu kommer någon hit.

(Aubert går, Aymelotte kommer in.)

Aymelotte.

Säg, är du trött?
Du måste re'n ha ridit långt i dag,
är hungrig kanske? Säg mig bara till!
På härden flammar morgonbrasan än
så muntert främling, röken hvirflar upp
i pärlhvit glans med mjuka vingars flykt —
det såg du fjärran från? — Det är så skönt
och lätt. — Kom nu och hör på syrsans sång
och värm dig!

Walther.

Tack! Jag fryser ej. Tack, tack!
Säg, flicka, han som gick, var det din bror?

Aymelotte.

Aubert? Ja visst. Mitt namn är Aymelotte.

Walther.

Ett vackert namn! Det passar dig så väl.
Du måste vara mycket lik din mor.

Aymelotte.

Jag vet ej. Hvarför så?

Walther.

Jag menar blott,
det brukar lycka ge, så säger man,
när dotter liknar mor, och sonen far.

Aymelotte.

Nu rör du vid min lyckas enda sår.
Min mor jag aldrig känt, min far ej heller,
jo, blott en skymt, ja kanske bara bild
från barnets första, dunkla aftondröm. —
Jag minns en sömntung trötthet, mild och ljuf,
som om jag farit flera hundra mil
med skydd och famn helt nära; sol'n var röd,
och någon såg på mig med tårad blick
och strök mitt hår. — Så är han borta för mig.
Välsignad vare han, hvar än han finns!

Walther.

Det önskar du åt den som intet gaf?

Aymelotte.

Han har ju gett mig lifvets kära skatt,
och allt hvad här blef mitt är genom honom.
Välsignad han!

Walther.

Om jag dig fattar rätt,
blef här du tagen upp som okändt barn,
och hvad blef se'n din lott.

Aymelotte.

Att gro mig fast
i idel kärlek. Detta är mitt hem.
Följ med till härden och få plats, du ock!
Du tycks mig trött och ensam.

Walther.

Icke nu.

Säg mig, din bror . . .

Aymelotte.

Det har du redan sett?
Ack du, som har så lugn och vacker blick,
som vet så mycket, tag dig honom an!
Jag fattar ej hans oro, men den skrämmer
som skuggan bak min rygg, när tanken diktar
i glöden sagoslott. Men tala du
till honom! Du har lefvat. Icke sant,
det måste vara alla lätt att lefva
med sinnet rent och lugnt! Och än en sak!
Du för så mycket med dig; fjärran ekon
och klang din stämma bär. — Du kan berätta
och drifva tiden bort — här finns en sjuk,
och det är husets son, vår käre herre,
du kan hans kudde glätta, leda sakta
hans dröm mot nattens ro . . . Ack, så jag talar!
Nu tror du, att mitt hjärta jämt står öppet
för hvem som helst. Jag vet ej hvad som dref mig.
Glöm bort mig själf, men minns hvad jag har bedt!

Walther.

Jag glömmer dig ej, Aymelotte, jag förstår dig,
var icke rädd! Och vill du nu mig följa
till härden, som du talte om, din härd,
ditt hem, så skall min allra bästa saga
jag minnas där, en dikt med mycken oro

och äfventyr och faras hot, men också
med mycket skönt. Jag vet ej, hur den slutar,
men du skall hjälpa mig att få den blid
och ljus som skördesol. Nu är jag trött.
Gå du och visa vägen, Aymelotte.

Tredje akten.

Samma sal som föregående akt. Perceval och Yseult komma in.

Perceval.

Vid Kristi kors! Man måste sitta hemma
och vakta jämt för dumhet! Vågar husbond
sin näsa utom dörrn, så blir den lång,
när han ser stugan åter, kvinnojämmer
och all erbarmlighet som refvor skjuta
i värmen opp. — Alltså, han säger det,
den där som grötar hop mixtur och plockar
som höns i skräp, han säger det. — Hur var det,
hans välvishet har sagt?

Yseult.

Det gäller lifvet,
så säger han, så är det. — Se då själf!

Perceval.

Vid himlen, icke mycket lif det gäller!
Hvad för en djäfvul har väl lurat på mig
en sådan ättling? Skulle någon trott!
Här går en gosse, vacker uti synen
som bär och mjölk och son till mig, så sägs det,

och här finns fönstersmygar, enkom byggda
att hviska pjoller i, och här finns kvällar
och långa nätter, då förnuftet sofver
precis så djupt som jag. — Hvad gör han så?
Han går och ser en liten kammarsnärta
så länge ifrån ryggen, tills hans ögon
stå tåriga som jagad hinds, och pannan
är tom, och första charlatan från vägen
kan säga, att han dör, om icke saken
iordningsställs af mig. I koppleri
jag föga öfning haft. Mitt sätt var annat.
Jag sade ärligt till hvad saken gällde
i skratt och munterhet, och allt var muntert,
och man var nöjd med mig, när nästa morgon
jag for på jakten. — Ja, det vet du själf,
mitt sätt var annat. Inga mellanhänder!
Se upp med fingrarna! — För in herr junkern!
Han får se till att bli så frisk han kan
förutan hjälp af oss. Vid Kristi blod,
hon är för god, så tiggarbarn hon är,
för sådan vasselmjölk. — För honom hit!

Yseult.

Men minns, att han är svag! Far varligt fram!
Han kanske ej ens vet sin sjukdoms rot,
och farligt är att yppa den för tvärt.

Perceval.

Ah bah, för honom hit! Det skymtar rödt
för ögat på mig. Tag dig själf i akt
och tig, som du är van!

(Yseult går ut och kommer strax efter igen med Gonthier.)

Gonthier.

God morgon, herre!
Jag hoppas, att er hvila varit god.

Perceval.

Jag hoppas, din har varit litet bättre,
jag hoppas, att du är beredd på fläcken
att följa mig på jakt, och att du rodnar
för all din ynklighet.

Gonthier.

På jakt min far!
Jag skall försöka.

Yseult.

Han blir blek. Håll upp!
Håll orden inne!

Perceval.

Han blir blek, blir blek —
Guds död, hvar sitter såret? Låt mig känna,
jag skall se till, att han blir röd igen.
Hör på, herr junker! Någonting har hviskat
i örat på mig denna sköna natt
med allt slags gnäll i mörkret si så här:
Att ungersvenner bytt natur med sothöns
i dessa herrans år och tvina bort,
om makan skjuts, ja, ömkligare än,
de vissna liksom gräs, förrän de funnit
sin leksak ens, af pur erbarmlighet
och tungans häfta. Men jag svarade
som så: Det kan jag aldrig tro, min fru.

När jag var ung, gick annorlunda till,
då tog man hvad man nådde, hvitt och rödt,
och kramade och kysste båda varma
och skrattade och log af hjärtans lust
och vände ryggen till, när man var trött,
och log ännu — Och så var visan slut. —
Men den som icke hade ruter i sig,
det kräket, han blef munk och låg i cell'n
och slog sin hvita rygg, tills den blef röd.
Ha ha, vill du bli munk, skall du få hjälp,
vill du det ej, får du dig reda ensam,
men frisk, det skall du bli. Nå är du färdig
att följa mig på stund?

Yseult.

Håll upp, håll upp,
och se, hvad du har gjort! Han svimmar bort,
han dör ifrån oss. Han är mycket svag.
Förstår du ingenting? Kom hit därute!

(Ett par tjänare komma.)

För honom in till sig och kalla läkarn,
men fort, och gif mig bud, när han fått sansen.
Gå mycket varligt!

(Till Perceval.)

Ser du ingenting!
Han är så svag, att detta dagligt händer,
han tål ej våldsamhet. Han älskar henne
och har det knappast anat. Gosseblodet,
så rent och lätt, flyr in till hjärtats kammar,
som är hans allt ännu, och hotar spränga
hans väsens band. Han älskat henne ständigt
liksom en syster och förstår ej ännu,

hvarför den känslan sväller och vill döda. —
Nu har du öppnat synen, som man sparkar
en dörr i spillror, och gjort faran större.

Perceval.

Ja väl, fru Visdom, du tycks tala sant,
och jag tycks ingenting begripa mer.
Jag känner också föga lust därtill,
det tråkar ut mig. Lek med dockor alltid
var kvinnosak. Se till att junker Snöhvit
får mål i mun! Hur vore det att sända
den tiggarungen där på tiggarstig?

Yseult.

Det vore att besegla allt med död.

Perceval.

Hm, du har rätt, det tycks så. Hela saken
jag lämnar nu, och jag befaller dig
att finna väg. Ni kvinnor af naturen
ha kopplargry, fast det går ut på gifte
och äkta säng, men det är samma sak.
Nu får du ställa om att skänka henne
åt pojken, skedvis som en sjuklingssoppa,
försiktigt — fan i våld! Tag hand om stycket,
hon har nog längesen förstått och menat.
För dem tillsamman!

Yseult.

Vackert värf du ger mig!

Perceval

Kan du då själf få korn på annat medel?
Han får dock icke dö af idel pjoller.
Gör som jag sagt! Jag går.

(En tjänare kommer.)

Yseult.

Har han fått sans?

Tjänaren.

Ja, nådig fru.

Perceval.

Skönt! *Det* är alltså vunnet,
gör nu det andra du! Men hör, ett ord!
Jag vill ej ha ett enda nys om saken,
och när så allt är färdigt, så håll henne,
du vet, på afstånd från mig! Jag har käppar
och dåligt lynne stundom. — Nu goddag.

(Han går.)

Yseult.

Bed Aymelotte komma hit.

Tjänaren.

Hon kommer redan.

Yseu

Så gå till junkern du och stanna där.

(Aymelotte springer in.)

Aymelotte.

Ack, är det sant, att han i vanmakt fallit,
att det är verklig fara?

Yseult.

Det är sant.
Hans svimning, den är öfver, faran ej.

Aymelotte.

Men är det möjligt, att han dör ifrån oss?
Hur är det möjligt? Hör, jag vet en saga.
En man var sjuk och kunde bara räddas,
om någon gaf sitt unga friska blod
att ledas i hans ådror; och en flicka
sig offrade och gjorde honom följe
långt ner i söder, till Salerno, tror jag,
där hedna trollmän öfva hemlig konst.
Där tog man hennes lif och skänkte honom,
och han for hem igen, och hon fick hvila
i jorden där — det sägs, att den är mjuk
och tyst som vår. Om sägnen talar sanning,
så vill jag gärna göra så som hon.
Han skall ej ens det veta. Jag skall skratta
och sjunga hela vägen. — Nej, hör på mig!
Är det ej rätt och plikt? Ni ha ju gett mig,
hvad jag af lifvet njutit, och jag lämnar
det blott som lån igen.

Yseult.

Mitt kära barn,
hvad dyster sägn det var — drif den ur minnet!
Jag skulle vilja — räck mig handen, du!
Jag skulle — o, hvad allt kan vara grymt!
Han är min enda, och han dör; och du
som bär på slika sagor, hvarför vet jag
ej ens ditt namn, din släkt?

Aymelotte.

Hvad menar ni?
Har jag bedröfvat er? Jag talte bara
min ängslan ut.

Yseult.

Jag måste också tala.
Förlåt mig! Men jag måste. Kan du offra
för honom annat än ditt lif?

Aymelotte.

O, kan jag!
Har jag ej talat tydligt?

Yseult.

Du förstår ej —
din kind är bara blek — du måste veta
det helas mening. Du har känt min son,
alltsen ni båda voro barn. Ni lekte —
det var så nätt att se er — äpplekinder,
så nära jämt hvarann. Så blef han yngling,
och jungfru du; man leker icke längre,
men trådar som ha spunnits, hålla än.
Kort sagdt, han älskar dig.

Aymelotte.

Han, också han!
O Gud, hvad det blir ljust omkring mig plötsligt,
inom mig! Allt blir tydligt. Lycklig var jag,
jag trodde så, men det var bara mörker. —
Nu är jag lycklig. Ack, förlåt mig, blygsel
jag borde känna, att jag ej är ensam,

men hvad vill blygsel här, så ful och dum
en sådan stund? Det sjunger i mitt inre;
jag kan ej hjälpa, att min strupe drillar
i samma takt. — Hur underbart! Men är det,
men är det så?

Yseult.

Det är nog alltför sant,
fastän han intet sagt. Det är min sorg.

Aymelotte.

Er sorg? Det faller svart på allt mitt ljus,
Jag fryser. Hvarför sorg? Låt mig få tänka!
Å jag förstår: Hvad är väl jag? Och han —
det är omöjligt. — Men hvem menar också...
Är ej vår kärlek lika ren och vacker,
var den ej nyss? — Och nu! Ett ting för gråt,
ett ting för skam. Hur kan jag fatta detta,
hur skall jag tänka... Jo, jo, rätt igenom!
Jag måste se det, gif mig bara tid!
Det tycks, jag måste lämna honom genast,
det tycks, att min Salernosaga rinner
i intet ut. — Nåväl, jag kan nog gå,
jag vet ej hvart ännu, jag kan nog gå.

Yseult.

Hör mig, min dotter — fast du ej fick bli det,
jag kallar dig dock så. *Det* skulle skett
för längesen. Vi ha försofvit tiden.
Min son är sjuk, och lifvet ebbar undan
med hvarje dag; nu blef det bara döden,
om du gick bort. Han älskar dig. — Jag frågar,
med skam jag frågar, kan du offra allt?

Aymelotte.

Hvad är det, som mig snärjer, hvad är detta?
Först drill och lock vid bärens röda klase,
så, förrn jag rört dem ens, ett band om vingen
och flera jämt, och strupen snart förstummad
af klibbig köld, och bara svart som hotar,
och bara död. — Se rätt igenom töcknet,
se rätt igenom! — Någon spådde mig
om ofärd dunkla ord — i går — hvem var det?
O du, min bror! Ännu en sorg som stinger,
ännu en smärta! Du rycks med i detta;
din stolthet är ditt allt. — Än min, än min!
Jag trodde också, att jag hade den,
nu lurar blygseln på den; svarta händer
emot dess strupe sträckas. — Är det möjligt,
skall jag bli sådan? Jag har sett en flicka,
som gaf sig bort — att torka fötter på.
Det lif hon lefde, var som råttans, skrämsel
mot mörka gömslen och försagda fester
på bordets smulor, när ej någon ser det.
Ett löje, ständigt bristande mot gråt,
en blick, så jämmerligt, eländigt skygg,
som om den blinkat till mot slag med hotet
om rodnads mörka fläck på vissen kind. —
Och gångens flykt! — Jag talte vänligt stelt
till henne, och då grät hon. — Är det jag
som gråter nu? — Men dör han, som ni säger,
nåväl, ja jag kan offra mer än lifvet —
det är mitt svar. Jag har sett rätt igenom. —
Men hör ett ord! Jag fordrar döden sedan,
själf får jag ju ej ge mig den — jag fordrar,

att om den icke kommer — hjärtat rycker
i bröstet nu — men om min aning ljuger,
och också döden bara hånar mig,
så är min rätt, att någon tvingar hit den.
Jag hade tänkt mig det så annorlunda. —
Är nu den sagan dyster, som ni tyckte
helt nyss? — O, ljuft och stort att hvila där
i fjärran jord, se'n man har skänkt sin själ
i blick som vidgats ut, så ren och lugn,
som offrets glädje. Nu blir blicken grumlig,
förr'n detta kommer; mull man kastar på den,
och skyler gråten med, och den får fladdra
i mörkret ner som skrämd och smutsad fågel
och kan ej drömma minnets storhet ens. —
Men jag har gett mitt svar, och jag skall veta
att hålla resten tyst.

Yseult.

Och detta tror du,
att någon kan ta mot? Det lyser om dig
min dotter. *Hvem* är du? — Men hvem är jag?
Det svindlar för mig — han är ju min enda.
Hör icke på mig, låt mig bara tänka!
Där kommer han!

Aymelotte.

Nej, icke så, ej så,
ej här i denna stund! Det är för grymt
att möta honom nu. — Mitt hjärtas älskling!
Jo jo, just så, så vill jag möta honom,
förrän han något vet. Min glädje springer
ur hjärtat upp vid ljudet af hans steg;
ett ögonblick ännu den kan få dikta

sig fri och ren från allt det andra, lysa
och värma för hans lif. En enda blick!
Se'n är det ren för sent, se'n får jag spela
så godt jag kan.

(Gonthier kommer med läkaren.)

Hur är det kära herre?
Ni måste dock bli frisk. Se, jag är frisk!
Se, lyser icke lyckan af mig, herre?
Det är för att jag hoppas, och jag vet,
att hoppet icke sviker. — Så farväl!

(Går förbi honom ut.)

Gonthier.

Hur upprördt hennes anlet var! Det skalf
som ljuf musik kring minens snabba växling,
men all musik har något gråt på botten,
så också här, och hennes glädjes sken
var liksom sol mot regnets glittervägg —
min mor, hvad var det? Skall jag dö? Säg ut?

Yseult

(till läkaren).

Säg, är han mycket svag?

Läkaren.

Ja, mycket upprörd.
Han vill blott rastlöst vandra af och an,
och djupt har giftet frätt. Det är på tiden,
att botemedlet kommer — har ni sökt det?

Gonthier.

Aymelotte! Hvad klang i namnet! Muntra klockor...
Men klockor ringa också, när man dör,

fast icke muntert mer. — Hur var det, moder?
Jag fick ej svar.

Yseult.

Du skall bli frisk, min son.
Du hört, vi känna re'n din hemlighet —
är du ej allt för oss och det som ditt
en gång skall bli? Hör upp att trängta längre,
hon älskar också dig.

Gonthier.

Men är det sant,
men är det möjligt? Hur min svaghet sjunker
ifrån mig i en ström af eld! Jag brinner,
jag är ej sjuk. — Men hur är sådant möjligt,
blott det, att hon som jag . . . — Och så det andra,
jag trodde det ogörligt var, jag trängtat
inom det som invid en skyhög mur —
och kan den ramla? Moder, det är dig,
jag har att tacka för det — och så enkelt
det är ändå! Är hon ej högst af allt,
hvad kan väl så betyda namn och skrankor?
Jag ser det klart. Jag var en gosse bara
och dum och blind; nu är jag man, nu vet jag,
att det är hon som lyfter mig till sig,
och icke jag, att all min ärfda ståt
blir till att blott sin glans se blek och tunn
mot hennes vid min sida.

Yseult.

Gosse är du.
Hvad är det väl du drömmer? Vid din sida!
Hvem är hon, hvem är du?

Gonthier.

Ah, nu förstår jag,
var nu försiktig! Inga flera ord! —
Nej, jag är man. — Det alltså var i minen,
den gråten bakom, och den blygseln bakom
en sådan blick! O, hvarför gick hon bort,
hur kan hon tro? — Men kalla henne genast,
spring du och ropa, du som tassar om mig!
Hon skall få höra, att så högt som hennes
min kärlek når.

Yseult.

Min son, hvad är din mening?

Gonthier.

Min mening. Hvad är din? — Du har förstått mig,
du säger så, du vet, jag älskar henne,
och du har nästan sett mig dö däraf
i feghet — nu, just nu du klarat vägen,
mitt mål är tydligt. Allt som låg emellan,
det vräker jag åt sidan till er lömska
och fula plan. Min blir hon, men i glädje
och stolthet, min för hela världens blick.

(Till läkaren.)

Nå, du har icke lydt mig, stanna då!
Jag själf skall hämta henne, mycket har jag
att bedja tillgift för.

(Han skyndar ut.)

Läkaren

Låt honom gå!
Hans svaghet ljuger sig till våldsamhet,

den bär en stund och får ej hejdas än,
men låt oss hålla rådslag!

Yseult.

Hvar finns hjälp?
Han blef med ens förvandlad, gossedräkten
blef stål.

Läkaren

Men stål som allt i denna världen
kan öfvervinnas — blif blott icke rädd. —
Med hårdt mot hårdt det duger ej, det brister,
men låt oss tänka! Hvad det gäller nu,
är blott att vinna tid; nu syns det honom
omöjligt att ge efter blott ett grand
på hjärtats kraf, men låt oss tänka framåt.

Yseult.

Du har ju sett hans min. Han är en man.
Jag känner honom icke mer igen.

Läkaren.

Så mycket lättare! Han är en man,
och mannens väsen räknar lätt man ut
i sådan sak. Tänk er, att ni ger efter —
förstå mig rätt och vänta blott till slutet —
tänk er, att ni för synens skull ger efter!
De båda unga springa mot hvarann
som flammor, tro att hela jordens rund
är till för deras lycka. Vigseln dröjer,
men sommarn dröjer icke; båda älska —
så kunna vi ju kalla det — och kärlek

vet ej af tålamod, men kräfver ut
sin skuld en vacker natt. — Då är det annat.
Han är en man, och när så mannen fått,
hvad kvinnan har att ge, då kyles värmen
helt hastigt af, förnuftet börjar tala —
helst om en annan säger orden före. —
Det brådskar icke mer, och vanan nöter,
och lågan sjunker ned i loja glöd,
och man kan tämja den till hvad som helst
i säfligt skymningsprat. — Där har ni vägen.

Yseult.

Ej vackert eller värdigt syns mig detta.

Läkaren.

Nåja, då kan ni värdigt börja striden
på stund och värdigt föra ned i grafven
ert framtidshopp.

(Perceval kommer in.)

Perceval.

Se så, mixturer än!
Har du ej talt med stycket? Hvad är detta?
Bekymmer än och jämmer? Hvad behagar
den mannen här?

Yseult.

Jo, jag har talt med båda.
Det gick, som jag har fruktat.

Perceval.

Vågar hon —
Guds död på porten genast, ut i smutsen,

på porten, hör du! Underhandlingar
med tiggarbarn, och jungfru Dygd och Nosgrann
och vackra ord — på porten med det hela!

Yseult.

Du gissar fel, hon är ej hvad du tror.
Så ädelt, som hon offrade sig själf,
så låg stod jag.

Perceval.

Min fru, vi tala hellre
vårt hvardagsspråk och icke gåtor. — Ädel!
Hvad är det för en djäfvul som besatt dig!
Gör nu det hela klart i enkla ord!
Vill hon, vill icke han?

Yseult.

Han älskar henne,
han stormar fram med en förvandlad själ
och kräfver henne högt till brud.

Perceval.

Håll in!
Jag har ej håg för skämt.

Yseult.

Det är ej skämt.
Vi ha väckt allvar upp som hotar krossa
vårt allt i spillror.

Perceval.

Ropa junkern hit!
Jag är i lynne just att krossa litet,

fast knappt jag fattar än. — Det ordet, du,
det vågar han?

Läkaren.

Herr Perceval, får jag tala?

Perceval.

Så, du kan tala också, mala salfvor
och tänka, medan stöten löper kring —
nå, efter allt är vanvett, tala då!

Läkaren.

Jag har helt nyss försökt att visa vägen
ur denna svårighet och ser den jämn
och lätt. Om ni vill ha er son i lifvet,
så måste sanning hållas dold en tid,
han måste tro sin vilja segrare
en liten tid — tills allt har haft sin gång,
som sådant går. — Med mycket ringa konst
det hemlighålles.

Perceval.

Så, ett koppleri
med ärbar mask! Nå nå, i skämt som detta
är sådant bäst på plats, men håll mig utom!
Den token måste lefva.

(Går.)

Läkaren.

Nådig fru,
min plan är gillad — gör den nu till er!
Till edert bästa blott jag format den,
om vacker eller ful, hur kan jag veta?

Jag vandrar trött och finner portar stängda
och får så mycket mera tid att tänka
med blick på dammig sko. En obeskyddad
och namnlös klerk, mitt yrke är att spana
i människors natur, och som jag sett den,
så handlar jag. Jag tror, att planen lyckas.

Yseult.

Måhända. Så har också jag fått lära,
att vackra ord och vackra drömmar brista
som bubblor uti köld. Vi måste hoppas,
att du har rätt, och tvunget handla så;
Jag ser ej annan väg. — Men hemlös man . . .?
Här blir visst hem för dig, ty du behöfs
att hjälpa, som du börjat.

Gonthier
(utanför).

Aymelotte,
jag sökt dig. Hvarför flyr du mig, mitt lif?

(Aymelotte kommer in, strax efter Gonthier.)

Aymelotte.

Hvad vill ni, herre. Aymelotte lyder er.

Gonthier.

Man hviskat svarta saker om mig, Aymelotte,
man klädt en solig sanning mörk i lögn.
Nu kastar den de fula dok och böjer
sitt knä inför dig, tigger om din miskund.
Aymelotte, blott det är sant, att jag dig älskar,
och annat finns ej till, och allt skall luta

sitt öra till den jubelsången, Aymelotte,
och allt skall tämjas utaf den musiken
och klinga in, Aymelotte, mitt hjärtas älskling,
min brud!

Aymelotte.

Det sjunger redan högt omkring mig,
det lyfter mig. — Å nej, se där, se kring dig!
Jag minns igen.

Läkaren.

Min unge herre, hör mig!
Er mor har bedt mig tala, själf hon lider
af att en vänlig list ni missförstått.
De ord, ni hörde nyss, var pröfning bara,
att se hur djupt er unga håg var rotad.
Nu ger man gladt allt hvad ni stormigt fordrat —
med blott ett förbehåll, att hemlighet
får hvila än en tid kring denna sak,
så ny och oerhörd, tills medel funnits
att föra den med heder fram i ljuset.

Gonthier.

Aymelotte, du hör! Vi drömma icke, Aymelotte,
den fasta verkligheten trampa vi.
Re'n tycks mig nästan sorgligt, att jag mistat
min strid för dig — men nej, se solen, Aymelotte!
Å, hur den lyser om din mjuka kind!
En glitterrand — se håret är som guld,
och dina ögon, Aymelotte — lefver du,
är du ej bara vårens själ som sväfvar
i ljusets knippe? Tala, Aymelotte,
säg, att du än är min!

Aymelotte.

Hur kan jag tala!
Hur kan det vara sant! Jag blir så liten
för sådan lycka. Nyss mitt hjärta blödde,
men drömde sig så stort som jordens rund
i natt och kval — nu vidgas allt för solen
oändligt, och jag skälfver, arm och ringa.
Hvad vilja tårarna — ni dumma droppar,
så ljufva ändå — lifvet är så härligt,
och allt är underbart i glans och dagg
och ler och lyser. Hör! En lärka drillar
i klangfullt skratt. — Er min är trött, o herre,
å, Aymelotte skall skratta för er, sjunga
och dansa för ert lif; det skall bli ljus
i ljus och sång i sång.

(Till Yseult.)

Förlåt, förlåt!
Jag glömde allt för honom, men välsigna
och om igen välsigna skall jag er.
Så rik jag än mig känner, vet jag knappast,
hur allt skall räcka till att blott bekänna
och hålla frisk min skuld, ej gälda den;
det skulle fordra tusen lif af sol
och leenden och räckte ändå ej.

Gonthier.

Ja, hon har rätt, hur kan jag glömma! — Glömskan
jag bäst behöfver. Jag var ej vid sinnen.
Kan du förlåta mina bittra ord,
kan du förlåta?

Yseult.

Alla vi behöfva

förlåtelse. Ej mera tal om detta!
Det pinar mig.

Aymelotte.

O, icke denna min,
den stryper glädjen. — Om jag icke fattar
hvad allt ni offrat, o förlåt mig det,
jag är mig icke själf, men det skall komma
med all min tacksamhet.

Gonthier.

Ja det skall komma
med långa år af lycka.

Yseult.

Ej ett ord!
Minns blott, din far vill icke höra talas
om detta än en tid; håll allting hemligt!

Gonthier.

Ja, andas sakta, annars flyr det bort,
det fattar jag så lätt — min Aymelotte
har vingar — har hon ej — å, bara sakta
mot ljuset öppna vi vår ljusa blick.

Fjärde akten.

Samma sal som i den föregående akten. Walther sitter på en bänk. Aubert går af och an framför honom.

Walther.

... Så var det, och så gick den faran öfver. —
Men hvad för oro kokar i ditt blod?
Du hör ej på mig, bara nytt begär du
och lyssnar halft en stund, tills hörseln fångas
af dina egna steg och egna tankar,
jag vet ej hvilka.

Aubert.

Knappast heller jag.
Men hvarför är ditt tal så tungt och kallt,
och rymden stängd och bunden bak ditt ord.
Så gjorde vi, ej annat fanns att göra,
så kämpade vi mödosamt till seger,
så sofvo vi vår sömn, och vår belöning
var blott att vakna nästa dag till nytt. —
Det brinner ej ett glöd i dina sägner,
ej kärlek eller hat, det glänser icke

af sol som blöder bort bak röda molnen,
blott hvardagsrymdens grå — är detta allt

Walther.

Jag ger blott hvad jag har.

Aubert.

Är detta allt,
är detta lifvets svar på hvarje dröm;
och hvarje synrand, blånande i fjärran,
är bara samma mark, jag stampar på,
och splittras i min närhet till de färger
som här mig göra trött.

Walther.

Så är det ja,
och samma högtidslugn, som drömmen lofvat,
dig väntar hvarje stund i enkel gärning
som ärligt fyllts. Hvar handling är så enkel,
som det, att gripa med sin hela kraft
hvad man ser klart framför sig.

Aubert.

Knappt af nöden
att lefva då och trängas efter plats
med andra hungriga. Jag ofta tänkt det.
En smula större eller mindre flik
af vadmalsgrått betalas allt för dyrt
af ordet tack hvar kväll och tack hvar morgon
och förödmjukelsen till aftonvard
vid brasans ljumhet. — Sömnen är det bästa

och köpes lättast ock. — Men har du räknat
med än en sak, har någon gjort dig orätt
och blodig skymf en gång?

Walther.

Ja, gosse, orätt
jag pröfvat, större än du gissar ens.

Aubert

Nåväl, hvad gjorde dù?

Walther.

Blott hvad jag kunde,
jag bar, jag höll mig rak, jag kämpade
att nå till dager fram, har än ej nått den.

Aubert.

Och hämnden väntar än?

Walther.

Ej hämnden, gosse;
den är för liten — endast sanningen.

Aubert.

Se icke hit, Guds död, se icke hit!
Du har en blick som isar. Klokhet är det,
ej sant, det är väl klokhet, som du talar?
Det självförnöjdaste af allt, hvad grått
och hjärtlöst man kan finna, kallas klokhet. —
Ord har den också, fler än något annat,
men icke blod. — Behåll din vishet du,

tag den på hjässan, när du sofver; intet
så pryder gråa hår och håller draget
från döfva öron.

Walther.

Dina nycker, gosse,
och dina speord må för andra gömmas;
jag har dem ej förtjänt och bär dem ej.

(Han går, Aubert dröjer ett ögonblick, följer honom. Aymelotte och Gonthier komma in.)

Aymelotte.

Men är jag verkligt vacker, som du säger?
Så skulle du ej tala; dumma tankar
du väcker så på nytt och nytt i sinnet.
Det föll mig aldrig in, jag mente bara,
att jag var frisk och glad, och att jag ville
den hela, vida världen väl, och därför
man såg helt vänligt på mig, och hvar syssla
gick under sång som lek. När nu jag möter
min bild i dammen, står jag still som hjorten,
den dumma hjorten som fick ömkligt slut,
och ser och undrar: kan det vara sant?
Är detta smula rödt på kinden vackert,
som blir så mörkt i skuggan, dessa ögon,
som ville ge så mycket och som stirra
så tomma nu, är detta nog åt honom? —
Och vinden slår sin krusning öfver spegeln
och drar i rynkor allt. Var jag ej ful,
så blir jag det, ifall du talar mer,
ty intet är så fult, som den som tänker
för mycket på sig själf.

Gonthier.

Så vill jag tiga
och bara se.

Aymelotte.

O, nej, det duger icke,
då tror jag bara: nu, nu märker han,
hur han sett grufligt fel.

Gonthier.

Då skall ej heller
jag se på dig.

Aymelotte.

Nej, nej, då fryser jag,
då blir jag grå och ful, ty utan solen
är allting grått. Nej, du skall le emot mig
och tala, så jag ej får tid att tänka,
om att min stackars — skönhet, som du säger,
är nog för dig, emedan hjärtats puls
för dig blott drifver bloden upp att brinna,
min kära, kära. — Se, jag känner vördnad
för hvarje gåfva, som förströdda féer
mig stackars liten bragte, känner vördnad
blott därför, att den knappa summan ämnats
åt dig med allt mitt lif och allt mitt blod.

Gonthier.

Och allt för stort min lyckas mått jag dömer,
min tanke svindlar, jag kan knappast fatta,
att du är min.

Aymelotte.

Hvem kan väl fatta allt?
Men allt är underbart — å, hvarje morgon
är som ett under med det nya ljuset
som smyger lågt och smekande om löfven,
de nya, lätta löf, tills allt är ljus
och dröm. Då bärs jag bort i idel häpnad
och idel lycka — jag har icke funnits,
jag är så ny som pilens gyllne hängen,
och solens harposträngar mellan skyar,
och tveksamt tröga, jubelfyllda tankar
som bli förstummade för egen röst.
Och ingenting är till, men bara kärlek
som måste funnits jämt, fast nu den glittrar
som nyast, underbarast utaf allt. —
Och jag blir rädd och lyssnar mot en fara.

Gonthier.

Och farans röst, som allt förklarar, hviskar
i trotsig fröjd blott detta: du är min.

Aubert
(som kommit in under det sista).

Den hviskningen var icke låg tillräckligt,
den måste krypa fort tillbaks i strupen
och kväfva så ditt lif! — Hvad har det händt?
Säg, Aymelotte! Min aning, å min aning
som ej fick form för harm — nu trampar den
på breda fötter verklighetens mark
och stirrar mig i synen. Jag har känt den
i luften, hört hur den har tassat om mig
och stört min sömn, och jag har sett den komma

de sista dagarna, okroppslig, tung
som feberdrömmens mara. Nu den rodnar
ifrån din kind i skam — jag vill se blod,
jag vill se annat rödt.

Aymelotte.

Ej skam, min bror,
om ej helt lätt, för att jag måst förtiga
för dig och måste än.

Aubert.

Och jag — hur tror du —
jag måste ock förtiga? Nej så högt,
som himlen gett mig mod, och djäfvuln vrede,
skall spörjas ock min hämnd.

Gonthier.

Du har ej något
att hämna, tag du handen bort från bältet!
Jag skyddar henne. Jag har rätt därtill.

Aubert.

Du skyddar henne! Du tar fel, sitt skydd
har hon hos mig, men du, tag dig i akt!

Aymelotte.

Aubert, håll upp och storma icke blindt,
jag får ej yppa, det blott kan jag säga,
din harm är utan grund — se mig i ögat!

Aubert.

Jag ser mitt eget blod — haf tack, min syster!

Men du är förd bak ljuset, nedrig snara
är redd för dig. I tid att skydda kom jag,
men tiden hastar.
(Till Gonthier.)
Du, du vet det nog. —
Vid Kristi blod, hur jag kan hata dig!

Aymelotte.

Du vet ej hvad du säger.

Aubert.

Jo, jag vet,
Och jag vet också, hvad jag nu skall säga. —
Om någonting gör nedrig plan mer usel,
så är det ömklighet. Att gråta till sig
sitt offer, synas tvina bort i trånad
och knappt ha anda kvar att låta jämmern
de orden forma: jag dör bort — med blicken
ur fällda ögonlocken lurande
på sned... Så gjorde mäster Räf i fabeln,
och strecket lyckades, men icke alltid,
kom det ihåg! — Hur jag föraktat ständigt
din vekligthet, från jag var stor som så!
Hvad har du fått i ådrorna för vatten? —
Det kallas adligt blod; då är jag stolt,
att mitt är annat slag.

Aymelotte.

Det får ej tålas,
han får ej tänka så. Du måste tala.

Gonthier.

Din smädelse jag bär, fast handen skälfver
af harm, men jag förstår din blinda ifver,

och mycket ger den urskuld. — Hör nu på
och göm det djupt i bröstet med din ånger
och tig! Min brud blir Aymelotte. Hemligheten
var detta, mycket hemligt än en tid
det måste hållas.

Aubert

(till Aymelotte).

Och du tror på detta?

Aymelotte.

Jag tror ej blott, jag vet.

Gonthier.

Men ingen annan
får veta det. Vi ha bytt nog af ord,
din glädje rör mig ej, och ej din tack.

(Går.)

Aymelotte.

Nej, icke så! O stanna! Ropa honom!
Hur kan du låta honom skiljas så?
Bekänn din orätt! O, hvad dyster skugga
du kastat i min lyckas sol med hätska
och blinda ord! Ni måste strax bli vänner,
jag blöder annars bort mitt bästa mod.

Aubert

(för sig själf).

Mer svart och nedrigt, än jag drömt, är detta.
Hur, hur? Låt mig få tänka efter djupt,
Jo så, så är det. — Aymelotte, Aymelotte,
du tror på detta?

Aymelotte.

Tror? Hvad menar du,
är det ej allt för mig — tror jag på solen,
som värmer mig?

Aubert
(vandrande af och an för sig själf).

Ja, *hon* må stå i solen.
Jag möter mörkrets djäfvul och betvingar. –
Vår stolthet, syster; minns, om allt förloras
och den är ren, betyder annat intet.

Aymelotte.

Min stolthet! Ordet är så kallt i lyckans
och hjärtats värme — hvad vill stolthet här?

Aubert.

Så mycket mera skäl för mig att vaka
och vinna klarhet. — Gå! Jag måste tänka,
jag måste se. Gå, har jag sagt, ty tiden
är icke inne än att tala mera.

Aymelotte.

Jag fattar intet. Se nu klart igenom
den mörka villan, ensam, som du brukar!
Jag lämnar dig.
(Går.)

Aubert
(vandrar af och an, mumlande).

Jag ser ett stycke väg,
men icke allt. Jag måste skarpt ge akt
och lägga samman streck för streck och handla,
när bilden färdig grinar mot mig — handla!

Det kallas handling! *Det* är allt hvad ödet
bestämt mitt lif för — o, hur fult och armt!
Att snärjas in i svek och slita garnet
på samma gång det stryper andan ur mig,
det blef mitt mål! Så faller örnens unge,
när knappt hans vinge fått sin sista penna,
från boets kant i gillret. — Så det tycks,
så må det vara då! Ett kärft farväl
till alla mina varma drömmar! Döden
var ändå allas slut.

(Han stannar vid dörren.)

Hvem kommer där?
Den mannen med sin gråa käringmin,
förnumstig, spårande i smått, tills snytet
har blifvit spetsigt som en listig veslas,
och alla rynkor i hans anlet tyckas
som streck, dem man drar upp att sluta summor —
är han ej med i detta? Jo, helt visst!
Här har han tassat dessa sista dygnen
och känt på puls och varit viktigman
som allting vet; min första aning föddes
af harmen mot hans kalla, låga själ;
af den kan något vinnas. — Nu försiktigt!

Läkaren.

Var icke junkern här?

Aubert.

Helt nyss han var här.

Läkaren.

Är icke du hans sven?

Aubert.

Jo.

Läkaren.

Var han ensam?

Aubert.

Nej, här var visst en flicka; när jag kom,
gick hon sin väg.

Läkaren.

En flicka — Aymelotte?

Aubert.

Väl möjligt ja, och junkern tycktes harmsen,
att jag kom hit; han är sig icke lik.
Jag vill ha honom ut att jaga — säg,
du som är läkare, är det ej bäst?

Läkaren.

Ej ännu. Vänta liten tid — hör på!
Du ser mig vaken och förslagen ut,
vill stiga, icke sant, och vinna gunst?
Du skall få råd af mig. När helst du möter
de två, så tassa mycket tyst tillbaka
och låtsas, som du icke sett, och vakta,
att ingen annan kommer nära. — Hä!
Det glimtar till i ögat — halfkvädd visa
förstår du väl, min gosse?

Aubert.

Jag förstår
och tackar dig för vackra tankar om mig.
Får jag en slant till lön, så skall du ha den.

Läkaren.

Hvad nu, en smula stolt! Det duger icke.
Att sätta fjädern i sin hatt är vackert,
men det är bruk för stora blott — vi andra
ha hellre den i vingen kvar att hjälpa
till flykt och sakta stigning — du förstår?

Aubert.

Tillräckligt. Fann du flykten mycket skön,
och gaf den aldrig svindel från din höjd?

Läkaren.

Min vän, du tycks ha gåfvor, och bekanta
vi båda måste bli; då skall du höra
min lefnads rön. Jag har fått boklig lärdom,
fast fattig pilt. Naturen gaf mig hufvud
och vacker stämma. Jag blef sångare
och kunde långa ramsor, strof för strof,
om Tristan och om Lancelot och Ginevra
och gjorde nya själf och lade till
och sjöng om all slags grannlåt, mest om kärlek,
och svalt och irrade och var en tok
i många år — tills rösten gick sin kos
i snö och drag, och jag fick ögat upp
och märkte, att den festkost, som jag sjöng om,
blott gjort mig mager. Och jag såg mig kring,

fann öppna munnar till det ädlas lof,
men blickar, öppnade mot allting annat.
Då blef jag klok och valde nytt förvärf,
tog fatt på hvad af människors natur
jag snappat upp förströdt, och band det samman
och häpnade, hur lätt i ena handen
på lek det rymdes. — Allting är så litet
som hönsens kamp om några magra smulor,
dem de med skrock och låt förstora för sig
och låtsas ta för rikedom — men jag,
jag såg, att det var smulor, och jag teg
och sökte vinna en och annan. — Jämmer
och sår och sjukdom är de flestas lott;
jag fann det lätt att se till bottnen af det
och lärde nya ord och gamla konster
och hjälpte här och där och fick min lön,
helt knapp, men ändå bättre än förut. —
Men hvarför pratar jag? Det är en sjukdom
från gamla tider, bryter sällan fram.
Farväl för denna gång!

(Han går.)

Aubert.

För mycket lägger
mitt öde på mig, alltför tungt och mycket —
en värld till slut att krossa! Först den ena,
han först och främst, den falske veklingen,
som söker stjäla under ärlig sköld.
I honom når jag ock de två därbakom,
som spart och lagt vår tacksamhet tillsamman
för denna skuld sen — ja, hur länge är det? —
Sen jag åt första gången tiggarkost

som barn. — Men så den här, så mäster Klokskap!
Jag måste finna tid att träffa honom
med ett par tum af stål — ja *en* är nog
att få den smula blod som finns i honom
att lysa fram. Så må han söka fatta
med sin förnumstighet, hur detta kommer,
att i en värld af idel grå beräkning
det finns en arm som hämnas, och ta med sig
sin summa oafslutad, till att räkna
i evigheter på. — Om han har rätt?
Vid gud, när jag ser kring mig, när jag tänker
på denna dag och hvad den bringat mig —
om han har rätt! — *Det* svider värst af allt. —
Men nej, ty jag är den jag är, om också
jag blott i smått och blodigt dåd får visa
och bära fram det, och om ingen gissar
till styrkan af den eld som bränt mig ned.

(Walther kommer in.)

Walther.

Nu gosse, har jag stort och nytt att säga,
nu nalkas allvar, nu är slut på drömmar.

Aubert.

Det tycks så. — Men din blick, hvad gömmer den?
Din stämma också, den har rymd bakom sig.
Det fläktar i min heta luft — säg ut,
hvad är det som du vet!

Walther.

Nu kommer kriget,
nu nalkas allt, du väntat på. Ett bud

kom hit på löddrig häst, är borta redan. —
Men hör, hur portar slå, hur murar klinga
af genljud efter flyktig gäst! — Det domnar
ej snart. Bretagne till uppror står i vapen,
och kungen kommer hit att slå det ned
och kallar sina trognas hjälp. Herr Perceval
är manad, alla dra vi ut till strid.

Aubert.

Det skulle kommit blott en timme förr;
den tröge ryttarn skulle sporrat hästen
i kapp med solens gång. Nu är det natt,
och allt är kallnadt. Jag kan knappast minnas
den sång af jubel och det svall i blodet
som skulle fyllt mig helt, om detta budet
mig nått en smula förr, men skedt är bäst.
Förresten passar kriget mig ändå. —
Hör på, han, junkern, skall väl också med?

Walther.

Helt visst, det gäller hvar och en som vapen
kan bära.

Aubert.

Vapen, säger du, ja riktigt!
Jag måste fort se till att få ett svärd
och se det slipadt — kanske också dolk!
Det blir väl brådska, säg, man måste skynda?

Walther.

Du tar det med så manlig fattning, gosse;
hvar är din glädje?

Aubert.

Ja, hvar är den, du?
Kanhända får jag den igen, den kommer
som blixt i första stridstumultets dunkel
och skrämmer med sin våldsamhet! Jag tänkte,
jag drömde mig så annorlunda allt.
Jag såg blott äran, glimmande på vapen
i regn af ljus från öppnad himmels glöd;
min blick blef blind af anad glans, men nu . . . —
Du hade rätt, på verklighetens mark
vi måste trampa, se det som är närmast
och vandra så i fattigdom och köld,
som ödet på oss lagt.
(Går.)

Walther.

Hvad bär han på?
Han är förvandlad, stämman är som bruten.
Jag fruktar allt. Så, tycks mig, brukar döden
på förhand viga in den som i striden
skall nå sin banas slut. — Vidskeplig rysning!
Jag också har en fara där emot mig,
det länge flydda växer upp omkring mig.
Min oförrätt, skall där dess mått bli bräddadt,
om någon känner mig igen? — Må vara,
jag fruktar ej, jag går att möta den.
(Perceval, Yseult, Gonthier, Aymelotte och tjänare komma.)

Perceval.

Min häst, se till att den blir riktigt skött,
se efter skälmarna, så vapnen fejas!
Och du, min fru, är huset väl försedt,

så låt oss sopa tomt, om ock det svider
i husmorshjärtat. — Ni får dricka vatten
och mala korn, det blir man törstig af,
vi taga vinet vi. —
(Till Walther.)
Se, du min vän,
din olycksfågel, du har fört det hit!
Från oro kom du, oro tog du med dig,
du skall ha tack för det. Det skall bli skönt
att komma ut och luftas.

Yseult.

Säg mig, herre,
vår son . . .?

Perceval.

Han följer med.
(Till Walther.)
Det passar bra
att ha dig nu. Du kommer blank från striden,
vi rostat litet, vi, men du skall se,
du skall få se, min vän!

Yseult.

Vår son är ung
och sjuk.

Gonthier.

Nej, moder, icke längre sjuk.
Håll upp, jag ber dig.

Perceval

(Till Walther.)
Ja, du skall få se,
att bättre trupp än vår skall satan själf . . .
Jag skrapar gården tom, ja självfa läkarn,

mixturfördärfvarn, han skall stoppas in
i rustning, han skall ingen skada göra. —
Det blir ett lustigt skämt. Ta ta ta ta,
jag är så ung som på min bröllopsdag.
Begär en gunst af mig för höfligt svar! —
Hur ser du ut, min fru? Har du fått snufva?

Yseult.

Betänk dig väl! Vår son, vår enda son . . .

Perceval.

Hvad sekar du med det? Han följer med.

Gonthier.

Ja visst Tack, tack!

Perceval.

Det blir den bästa kuren
för sjukan hans, ja för oss allihop.
Här var en smula kvaft, här grodde dumhet
och jämmer — nu jag mest glömt bort det hela.
Nu luftar här, så åren dunsta bort
som full mans tal, och man blir ung. — Min häst,
jag måste klappa den! — Farväl min fru,
du skall få kyssar af mig, förrn jag far,
om jag får tid.

(Till Walther.)

Kom med mig du, min vän!

(Walther och Perceval gå.)

Yseult.

Det är väl så bestämdt. Min son, min son,
hur skall jag bära det? Du är mitt allt;
jag darrar för dig.

Gonthier.

Icke så, min mor!
Vi måste skiljas gladt — och du, min Aymelotte,
det här är blott vår korta väntetid
som göres kortare. Du blir min brud,
när jag är här igen.

Aymelotte.

Ja, skiljas gladt!
Jag måste se dig klart, då än jag får det;
ej tårar nu! Se, äro de ej borta?
Mitt lif, jag har dig dock!

Gonthier.

Du har mig jämt;
hvar natt skall drömmen flyga, snabbt som svalan,
och kvittra gladt vid fönstret, att jag väntar
på morgonglans och sol.

Aymelotte.

Dig tar man från mig!
Hvad som blir kvar jag vet ej — men den lyser,
min sol, och jag skall bara tacksamt möta
hvar stråle. — Se, min blick är torr, ej sant,
och hoppet kan ej ljuga?

Yseult.

Grymt är lifvet,
bedrägeri är allt. Jag ser tillbaka
och fasar. — Du, mitt sista, går ifrån mig?
Du *måste* komma åter.

Gonthier.

Komma åter?
Helt visst! Och bära med mig, hvad jag vet ej
att lägga för er fot. En skatt af glädje,
en flod af klang och sång. De vida fälten
jag röfvar på hvad rikt och ljust, de bära,
och det skall glittra på min mössas fjäder,
och det skall klinga under hästens hofvar,
när hit jag når. Det finns så mycket stort,
först nu jag ser det, nu jag öppnar famnen
mot allt och bär det hem — och gråt skall blänka
i våra ögon, men en gråt af lycka
och lugn och visshet som blir alltid kvar.

Walther
(kommer in).

Herr Perceval er kallar, nådig fru.
(Yseult går.)
Nu, jungfru, om jag aldrig mer dig möter,
så tack för all din vackra vänlighet!
När man går ut i strid, är det så ovisst,
om man får tacka mer. Ditt anlet lyst
mot hemlös man och värmt. — Säg, vill du minnas
nå'ngång de korta dar, du sett mig, tänka,
att allt hvad ljust och varmt kan önskas sökte
min bön för dig? Du känner mig så föga,
men jag har haft en dotter...

Aymelotte.

Tack, jag minns nog,
jag glömmer icke. Vakta nu din herre,
din unge herre, skydda honom väl,

du som bär fasthet i din blick, och skydda
min broder ock. Han är så vild och våldsam,
han kräfver stöd.

Walther.

Jag gömmer dina ord
och bär dem hos mig jämt. Och nu farväl,
nu junker kom att reda oss till färden.

Gonthier.

Vi ta ej afsked, Aymelotte, träffas än.

Aymelotte.

Nej, icke afsked, nej, vi ses nog åter.

Femte akten.

FÖRSTA AFDELNINGEN.

Drottningens sofrum, midt i natten. Det brinner några ljus. Drottningen ligger ofvanpå sin bädd, Bertram står henne närmast och annat hoffolk framåt rummet.

Drottningen.

Det måste snart bli slut. Hur lider natten?
Se ut igenom fönstret, någon där!

En hofman
(gör så).

Än är det mörkt min drottning; klara stjärnor
jag ser som krympt af köld . . .

Drottningen.

Fäll ned gardinen!
Det mörkret tål jag ej. Ni måste skratta,
ni måste prata — hvarför få ni mat,
om ej för det? Jag ligger här och drömmer
med öppna ögon; om jag sluter dem,
blir drömmen hemsk. — Nu är det ni som fylla
min syn. Ni måste röra er och handla

som drömgestalter, gör detsamma hvad,
blott röra er! Det tar sig lustigt ut
med nattvaksmin och gest, som sömnen tynger
med grepp om armen, och jag kunde skratta,
om ej den plågan tärde vid mitt bröst.

Bertram.

Ni lider, drottning?

Drottningen.

Ja, ja visst, hvad annars?
Så rör på er därborta, lifva upp
min dröm och gör den munter! — Dessa skuggor
ifrån de smala lågorna som spela
på guld och siden och som söka strypas,
de ta sig präktigt ut — sätt fart i spelet!
Ni tvekar, mäster kansler, känner sårad
er värdighet, vet icke spelets plan. —
Det har du aldrig vetat, vise man —
Rör på dig blott och gör min dröm så galen,
som när den muntrast var, slit af dig dräkten
och stå som gammal pojke, visa fram
din ynklighet! — Jag vill se sanning bara,
och jag vill drömma riktigt klokt och skarpt,
tills denna tunga natten rinner bort.

Kanslern.

Ni talar vildt, min drottning.

Drottningen.

Nej, jag drömmer,
jag tänker högt. — Hör, Bertram, sällsamt är det

med drömmar, det begrundar man ej nog.
I drömmen vet man allt, förstår sig själf
och målet sitt och ser, hvart stigen leder,
men vaken famlar man så blind omkring
och syndar och gör misstag. Då förnimmer
man visshet blott som samvets sting, när vaxet
är ren förségladt af vår handlings tryck.
Så leker ödet grymt och kallt med oss.
Sin hemlighet det hviskar i vårt öra
och blåser sedan i det under skratt,
tills allt är glömdt — vi stötas ut i mörkret
som stackars blödande och vilsna ting.
Nu drömmer jag, jag fångar återklangen
af hvar profetisk röst från flydda nätter
och samlar allt, nu ser jag och förstår,
nu måste döden komma mycket snart.

Bertram.

Ni får ej tala så.

Drottningen.

Men jag får tänka,
ej sant? Det är ju det jag gör, jag tänker,
jag lefver icke mer. Det sår som fräter
mitt bröst har samlat alla lifvets krafter;
det är liksom en spindel, blodigt röd
som sträcker benen ut och gräfver inåt
och suger i mitt kött, och hjärtat håller
den snart i greppet fast. — Nej, jag vill tala,
jag vill se sanning kring mig; den skall fläkta
kring dessa tunna ljus och tunna anlet.
Jag vill se miner växla, tröghet vika,

jag vill ha blod uti min sista dröm. —
Hör på mig alla, ty min röst är svag!

Bertram.

Betänk dig hvad du yppar! Mig det gäller.

Drottningen.

Ack *det!* Den lilla dumma sagan, pojke.
Tror du, jag minns den *nu?*
(Högt.)
Nej, hör mig alla!
När här blir dager, mina trogna damer,
så släck försiktigt alla dessa ljusen.
Göm dem till nästa natt; de räcka nog
så långt som jag — jag tänker dö, förstå ni —
och blir det något kvar af dessa ljusen,
så ställ dem kring min bår! Där få de lysa
på mina läppar som för evigt tystnat. —
Men hör nu på! Åt kungen må ni säga,
att ingen i hans stora, vida rike
har burit hat till honom så som jag. —
Hvad nu, nu vakna ni? Rör på er mera!
Det där är icke nog af trohets fasa,
det där är halft förräderi — skrik ut
er harm, men gör det rytmiskt och i pausen
håll örat spändt, ty jag är litet lågmäld.

En läkare.

Min drottning, kämpa mot er febers yra!

Drottningen.

Det har jag gjort i långa, långa år

och sökt förstulen tröst. — Mitt lif, mitt lif,
nu ser jag dig, nu fattar jag mig själf.
Jag var en dunkel trängtan ur det mörka;
det skri af plåga, som min stolthet håller
tillbaka nu, gick öfver barnets läppar
i födslostunden redan — dunkel trängtan ...
Jag växte upp, jag log och lyste vackert,
men leendet gick utåt, icke inåt;
där kvidde sorgen jämt, där svalt, där skrek det
på lycka. När så lyckans smulor kommit,
stod hungern lika tom. — *Det* var ej vägen.
Hvar är den då, och hvarför kastas vi
som blinda ting i mörkret ut och famla
och bränna allt omkring oss med vår glöd
och såra och förtrampa, tills vi märka,
att i det egna bröstet sticker såret;
som spindeln gnager det vår lefnads rot...
Om helvet pratar man, och det lär gömmas
nå'nstans djupt under foten, det lär välla
i lågor, under bergens rötter tryckta,
och fräta uti evighet — lögn är det.
Det är omkring oss redan, midt i solen
det brinner högt, och dagern släcker glöden;
den synes ej, men känns. *Här* är vårt helvet.
Men hvarför detta allt, och hvarför hvirflar
vårt ödes lopp? Skall något komma af det,
och vinnas så? — Jag minns en dunkel saga,
som själf jag diktat; nu jag ville veta,
hvad slutet blef. — Hör, Bertram, grefve Walther ...

Bertram.

Hvem talar ni om, drottning, hvilken Walther?

Drottningen.

Guds död, är tonen så, är detta svaret,
är detta allt det eko som är kvar
af sådant larm? De kräk, som sågo lifvet
den dagen, ha ej än nått vuxen ålder,
ha än ej märkt sin ondskas djup och jollra
på gamla visan än — och dock är glömdt
hvad då slog allt med häpnad! Hör du, gosse,
jag lekt med dig en tid, men om du mister
ditt hufvud på den leken, skall det heta
en dag blott: Hvilken Bertram? — Jag har älskat
en enda gång — hvad du har rönt är kvalm,
är bara sista glödens gråa värme
utaf en brand som ville slå mot himlen
och härja allt.

Bertram

Tyst, tyst! Försiktigt. drottning!

Drottningen.

Nej, icke tyst! Den tiden är förbi.

(Springer upp.)

Nej, hör mig alla! Är här någon af er
som minns gref Walther? Se, det glimmar till
i edra ögon fermt af inlärd fasa,
ni minns förrädarn — nu, nu skall det glimma
af äkta stoff! Han var oskyldig, hör ni?
Jag sökte locka honom, jag, jag tiggde
så här med hufvudet vid barmen hans
som nu vid denne trogne, ädle Bertrams
och bad och kved och grät, men trogen var han —
jag vet ej hvarför. Kanske ödet mente

med honom någonting? — Då slet jag manteln
från skuldran, ref i trasor klädningsfliken
från bröstet, ty det lyste då ej blodigt
som nu — se hit! — och alla ekon skrämde
jag upp med skrik och rop: Gref Walther söker
med våld att röfva mig! — Jag ville hämnas,
jag ville se det blodet strömma varmt
som isades mot mitt. — Blott halft jag lyckats.
Hans framgång slogs i spillror, själf han flydde.
Hvar är han nu, det vill jag gärna veta,
hvad tänker han, hvad menar han om allt?
Månn' han sin dygd har ångrat, eller hatar
han mig ännu? — Det bör han icke göra,
men han bör gråta för mig, allt bör gråta.
Hvad äro stackars blinda ögon till för,
om ej för gråt?

Röster.

Det är blott vilda febern
som talar. Lyssna ej!

Drottningen.

Nej, icke febern,
nej, lyssna noga, hör mig hvad jag säger,
det där var sant. — För nu det fram till kungen
med budet om min död! Säg honom också —
ah bah, hvad gagnar det? Sin bästa mening
förlorade mitt lif i denna stunden;
hvad tjänar resten till med all sin smuts? —
Nu, tycks mig, måste dagern lysa redan;
se efter du!

(En hofman lyder henne.)

Jo jo, en gråblek köld,
en skälfning rundt om stjärnorna! Fäll undan
gardinerna och släck så ljusen, damer,
och minns att spara dem till nästa natt,
när sista kölden kommer. — Här är sällsamt!
Ni se så gamla ut med trötta ögon
och vissen hy. — Men nu är natten borta,
min dröm behöfver er ej mer. Gå undan
och gråt en smula, ej för mig och mitt,
men för er själfva! Jag skall ligga stilla
och vänja mina händer till att korsas
och rikta blicken *så.*

(Lägger sig.)

Hvad skall jag möta,
när några trötta timmars hvarf förgått,
får ingen veta af — men se på munnen,
ifall den ler!

ANDRA AFDELNINGEN.

En låg kulle, i förgrunden lägereld samt flera tält, färdiga eller under resning. Utsikten, öppen mellan små dungar af ekar med fjorårets vissna löf kvarsittande och sälgbuskar i blom, sänker sig ned mot åkerfält och längre bort träsk och skogar. På himlen långa skyar, sträckta i band vid synranden och högre upp lyftade som vingar. Solen står rätt lågt, skuggorna äro långa, och på marken lysa gula strimmor i tät, fuktig luft. Aubert, Gonthier och flere män, alla rustade och beväpnade.

Gonthier.

Är detta kriget? Litet tröttsamt är det,
det måste medges — rida genom spillror,
dem hästen snafvar på, och aldrig möta
en bättre värme, än hvad askan håller
i gråa stoftet kvar. Hvar är vår ovän?
Det vet man aldrig, blott hvar han har varit
den sista natten, och där dröja vi
uti den bädd, han redt åt oss. Långt bättre
det vore, om han kom, och slut blef leken —
så fick man vända hemåt till sin härd.

Aubert.

Det tycks mig ej så visst, men lika fullt
jag ville också, att han komme snart.

Jag tål ej längre denna dofva väntan,
och ovissheten pinar och gör tråkigt
på förhand redan allt som än kan hända.

En krigare.

Det hörs, ni äro första gången ute!
Ju längre ro, dess mera kan man vänta;
det har ett trögt men bistert hufvud, kriget.

En annan.

Ja, denna platsen ser mig misstänkt ut,
här rufvar något — se den mörka skogen!
De molnen kunna lösas upp i flikar,
och svarta fåglar hvirfla fram därur
som höstens löf emot oss. Tung är luften.
Vid träsken irrar pest kring alla svällda
och blåa lik af djur som grina mot oss,
sen där de stöttes ned i ängslig flykt,
dess anda känner jag i luftens råhet.
Här är det farligt.

Gonthier.

Bah! Vår lägereld
skall sända den med rökens dans att hvirfla,
när stjärnorna stå stilla, men vår dröm
når fram till hemmets port.

Aubert.

Den värmen, junker,
kan blifva stel på vägen; bäst det vore,
att ni betänkte det. Ja hvarje afton

och nu ej minst betänk det noga ni
och gör er färdig. Har ni någon skuld,
så bed, att den ej tynger allt för mycket,
om döden ger er vingar.

Gonthier.

Hvad är detta?
Du var så stolt och munter förr, om krig
och krig var allt ditt tal — så lär det vara
med sådant prat. Mig får du icke svag.
Jag bär min lycka med mig jämt, men tröttnar
att se din olycksmin.

(Till de andra.)

Mitt tält är rest;
kom, låt oss gå och hvila, de som få det.

Han går med alla de öfriga, utom Aubert och en man vid elden bakom honom.)

Aubert.

Det är som vidrig feberdröm det hela,
då man vill skrika ut och kan ej. — Gud,
här går jag, hornen klinga, vapnen rassla,
och vinden sväller uti fanors dukar.
Jag hör det som i fjärran, allt, som mattadt
af grubblets stelkramp! Detta var min dröm
som skulle lyft sig högt — men pilen sitter
i bröstet och drar nedåt med sin tyngd.
De vingarna på himlen, ärans är det,
men de ha korpens svarta pennor bara.
Min arm är stel och bunden af min plikt —
Blott fylla den och dö! Sen kommer mörkret,
och detta var min saga: han blef strypt

i sömnen, fick ej vakna, fick ej visa
en gnista ens af glöd som brann inunder
hans sänkta ögonlock och kunnat tända
en rymd i glans.

(Till mannen vid elden.)

Du gubbe, hvarför lyser
det hvitt ur kinden på dig, hvarför skrattar
du dubbelt bredt mot andra?

Mannen.

För ett sår.

Aubert.

Du fick ett hugg, du fick det läkt så illa?
Nu ser du munter ut, men säg kamrat,
han som har gett det, skrattar han ännu?

Mannen.

Måhända, men om slumpen för oss samman
så blir det tyst.

Aubert.

Det skall du icke säga!
Nu är du hatfull, glömmer, hvad man lär.
Nej, du skall vända andra kinden till
och få ditt grin komplett. Du liknar döden
med denna hvita tandrad; du är blek,
du måste svultit mycket, tänkt på mycket
och frusit. Håret ditt är matt och fuktigt,
som om du legat ner i jorden länge. —
Säg mig, hvad tänker du, hvad vet du, svara!

Mannen.

Jag tänker icke något alls, min son,
det har jag vant mig af med.

Aubert.

Så, din son,
Du säger det? Och är det riktigt sant,
att ingen tänker mer i våta jorden,
men bara grinar bredare sitt skratt?
Då måste täcket vara mycket lätt,
och kudden mjuk, fast ej den anas så,
när sömnen blir så djup. — Säg, kan du minnas
den tid du lefde, vill du se tillbaka
en enda stund och köpa den för priset
att bara skaka sömnen bort? Var allt
en pestfylld mark, där döden ruttnade
i träsken, där du svalt och ville äga
och intet fick som ej försvann i greppet,
där själfva hämnden blef dig tom och liten,
och du satt ned och vaggade din tanke
i famn och kved blott: stackars, stackars alla
och stackare mig själf! — Men säg mig, lyste
ej solen gult i alla blåa töcken,
och sträckte skuggorna sig spöklikt stora,
och brann en rymd af ära högt däruppe,
ofattlig, oupphinnlig i sin skönhet,
med klang af sång som aldrig dör. — Men tystnad
därnere vände på sig under sömnen
och drog sin flik om hufvu't och förnam ej
och hörde ingenting?

Mannen.

Du pratar, gosse,
ord som jag ej förstår.

Aubert.

Det var det sista,

ej sant, det andra fattade du nog?
Alltså, den rymden fanns ej, den var villa,
och liten som man är, bör smått man handla. —
Du skrattar, du och lockar andra med dig.

(Walther kommer in från sidan.)

Walther.

Du är så munter, Aubert, hvad är detta?
Här ser mig allvarsamt och hotfullt ut.

Aubert.

Men se den mannen — bör man icke skratta,
som man fått läppar till? Hur tror du, Walther,
blir det nå'nting att kikna öfver snart?

Walther.

Jag tror, här vänta stora ting; jag ville,
att kungen såg som jag. Förvirradt stå vi,
och angrepp vore farligt nu; den posten
är allt för svag.

Aubert.

Nej, nej, håll bara tyst!
O, om jag kunde önska hit dem, Walther,
som blixt ur dessa moln, just nu, just nu!
Det vore bäst.

Walther.

Din ungdom tänker så.
Må vara, tids nog får du annat lära.
Dröm du om äran; jag har gjort så med.

Aubert.

Och hvarför höll du upp?

Walther.

Man tog den från mig,
Man trampade på purpurn, tills den blödde,
då såg jag annan mening.

Aubert.

Säg, hvad såg du?

Walther.

Jag såg mig själf helt ensam. Det betyder,
att döden manar, raskt man gör sig färdig
att ta den mot. Då är man alltid ensam.
Då gäller det, hvad stoff där finns inom en,
om man kan stå och blicka lugnt och falla
och visa, att man ej förspillt sitt lif,
att själen vuxit. Allt det andra viker
som tomma ord ifrån en. — Döden kom ej,
men hvarje stund den möter mig beredd.

Aubert.

Vid Gud, du är då sänd att rifva upp!
Var jag ej ensam nyss, så bittert ensam,
som sparf i stormen? Lugnet vann jag dock
och skrattet till och med. Nu är det borta,
och denna solglans sticker mig i ögat,
jag fryser inför dessa stora linjer,
jag skälfver, vilsen som ett hvirfladt löf —
hvad vill man med mig?

Walther.

Du är upprörd, gosse,
Har jag dig sårat?

Aubert.

Nej, nej, icke du;
dig älskar jag. Men något måste komma.
Nu strax! Snart är det re'n för sent. Nu strax!
Jag darrar som en sträng, och jag vill veta,
hvad ton jag gömmer.
(Hornlåtar och larm utanför scenen.)
Detta! Hvad är detta!

Walther.

Det som jag fruktat. Fienden är här.

Aubert.

Tack, tack! Nu får jag se, nu får jag veta,
(krigare komma inrusande)
kom, alle man, kom alle man till striden!
Du också, Gonthier, och så han med grinet,
och du, min Walther. Nu är ödets lottning.
Allt vill jag se omkring mig, allt skall storma
mot lågan af min själ. Nu skynda, skynda!
Till häst och fram i vimlet!

(Han ilar ut och alla efter honom. Scenen står tom en stund. sedan komma kungen, konnetabeln och andra herrar, samt en budbärare.)

Kungen

Det skulle kommit förr, ditt bud, nej hellre
en smula senare, när redan faran

var öfver; nu får jag ej höra mer,
men hvad du redan sagt vill ringa hos mig
och stör min tanke. Drottningen är död,
mer minns jag ej. — Det är dock hårdt, I herrar,
att vara kung! En annan finge sluta
sig inne med sin sorg, men jag får spara
den till en läglig tid, som efterkosten
från måltid, störd af larm.

Konnetabeln.

Ej så, min kung!
Jag är ju här att vaka.

Kungen.

Tack, min vän!
Låt se! Här ha vi öfverblick. Låt se!
Det ser ej illa ut; vår skara tränger
som spjut i vimlets midt. Förstärk den, samla
från flyglarna, låt bara slaget drabba
med fortsatt tyngd, så kanske allt är afgjordt.
Du fattar ju? Har jag ej rätt?

Konnetabeln.

Jo visst.
Det kunde blifvit fara, nu den möttes
så snabbt från detta håll just, att den krossats,
så tror jag re'n. Var alltså lugn min kung
och tänk på ert. Jag för er mening ut.

(Går bort, utdelande befallningar åt de många, som följa honom.)

Kungen.

Då vända vi oss åter till det tyngsta. —
Så, hon är död?

Budbäraren.

När morgondagern grydde,
en kall och frostig morgon, gick hon bort.

Kungen.

Så! Låt mig se! Du sade något mera,
du förde fram ett mörkt och sällsamt budskap
som gled förbi mig. — Nej! Hur var det, karl,
det rörde sig om samvetskval och bikt,
om grefve Walther, som jag nästan glömt...
nu minns jag det.

Budbäraren.

Det vet ej jag, min kung,
det måtte stått i brefvet.

Kungen.

Brefvet ja!
Jag har det här, jag läste det.
(Ser däri.)
Jag minns det.
Hvad är väl detta? Har hon sagt det, karl?

Budbäraren.

Jag vet ej hvad det gäller. Man har hviskat
förvirradt tal. I feberyrsel låg hon,
och allt var blekt af skrämsel.

Kungen.

Feber med,

där är en möjlighet! Men låt mig se!
Här står det klart och tydligt, hon bestyrkt det
i lugna ord, och nu, när minnet vaknar,
så kommer jag ihåg, hur oerhörd
den saken var mig. Aldrig så jag litat
på någon man. Han var mig mycket kär —
Men hon, min drottning — hvad vill detta säga? —
Förvirradt ljuder larmet — säg mig någon,
hur det ser ut där borta!

En af följet
(går framåt fonden).

Ljuset klarnar.
Vi tränga fram. Man tyckes fly framför oss.

Kungen.

Det klarnar. Sällsamt hård och stel blir synen
som öppnar sig. — Men jag är kung, mitt kall
är nu att se, ej känna. — Alltså dog hon,
men därmed är ej sagan slut, ty orätt
mot himlen ropar jämt. — Hvar kan han vara?
Han var min ungdoms vän och närmast hjärtat,
när det var varmast. — Hur du sträcker famnen
emot mig nu, du flydda tid, då solen
gaf längre dagar, och då intet tyngde
af allt som sedan kom. Dit vill jag se
mot tröst, och jag vill hoppas, att han lefver. —
Hur är det nu där nere?

En af följet.

Allt är afgjordt,
man flyr med straffet öfver sig, och redan
en skara af de våra kommer åter

rakt hit mot oss. De föra någon med sig
som tyckes sårad. — Konnetabeln leder
förföljelsen; jag ser baneret fläkta
och glimma till i sol.

En annan.

De männen här
nog kunna lämna vidare besked.

(Walther och mannen med såret komma in, bärande Aubert mellan sig. Gonthier, lätt sårad, och Perceval.)

Kungen.

Herr Perceval, hvad är det som har händt?
Hvem bära ni?

Perceval.

Vi bära segern, konung.
Vid första stöten vanns den, redan fälldt
är fiendernas hufvud; vår förstärkning
fick blott att slå de en gång slagnas kropp.
Men vi, förlåt oss, kung, när vi det sågo,
ur leken drogo oss att föra med oss
den som din dag har vunnit; farlig skada
han lidit, fruktar jag.

Kungen.

Den gossen där,
har han det gjort? Lägg honom mycket sakta
mot tufvan du och kalla läkarn hit!
Det måste bli vårt första värf att rädda,
ifall han än kan räddas. Han är blek.

(Aubert lägges ned invid kungen; en läkare kommer.)

Aubert.

Låt vara, låt mig vara, tala icke!
Nu har jag gett min sång, och när jag lyssnar,
förstår jag den. — Så tyst och stör mig icke!
Låt solen lysa på mig, ej den bländar,
nej, jag kan möta den. — Vi två, vi två!
Den blöder också — se så stor och stilla!

Gonthier
(kastar sig ned invid honom).

För mig du gjorde det, mig har du räddat —
Där var en dunkel villa mellan oss.
Förlåt mig nu, se på mig och förlåt.

Aubert.

Du? Ja det var så sant, en dunkel villa,
så var det alltihop. — Men hör du, Gonthier,
den röst, som bjöd mig rädda dig, den bjuder
dig också minnas — för en annans skull.
Jag kan ej tala nu — det var så smått
och mörkt, det ville strypa hjärtat på mig. —
Nu passar det ej mer. Men minns och ångra!

Gonthier.

Jag intet har att ångra; hvad jag sade
var sant, hon blir min brud.

Aubert.

Så vik åt sidan!
Jag vill se solen bara, allt det andra
är icke mera mitt. — Jag drömt det här,

men drömmen bar på annat också, purpur
och klang som nu, men glädje, där var glädje,
och där var äran, bofast på min skuldra
med vingars slag om kinden, där var lifvet,
utur den låges heta längtan lyft. —
Nu har jag gjort så litet, och förklunget
om ringa tid är nu mitt stackars namn!

Walther.

Nej, nej, det är ej. Hör mig, sök att fatta,
och hör mig, kung och se på mig och minns!
Jag är gref Walther. Orätt dref mig undan
ifrån min plats och rang, men om ock orätt
ännu är stark som då, här tar jag namnet
med allt det bringar mig! Vid dina fötter
som offer lägger jag mitt lif, min son,
ty du skall veta, Aubert, du är min,
min son, mitt käraste, som så jag finner,
och jag vill följa dig, och så skall ryktet
oss bära båda i sin starka sång
om sorg och växling och om glans som slocknat,
men flammat upp i kvällens röda sol.

Aubert.

Jag har så svårt att tänka, men jag fattar,
du är min far. Din blick jag alltid älskat,
den var så stor och lugn — se på mig nu,
men skym ej solen, se på mig, ni båda!
Ditt namn — ja jag har hört det ock en gång
i sägner nästan — är det mitt? Må vara!
Det skulle gett mig glädje annan stund.
Nu är mig allt så stelt, och stort blir allt —

jag skulle varit den jag är ändå,
och blicken skulle vidgats lika fullt
mot dessa stora rymder. — Men haf tack,
att jag fick se min far, att det var du,
och att du kom med lycka. — Du blir blek,
allting blir blekt! — Håll handen, håll min hand.

Kungen
(faller på knä intill honom).

Nu håller kungen om din panna, gosse,
se upp och hör!

Aubert.

Nej, det är alltför sent. —
Håll handen du och tryck den mycket hårdt —
jag har en smärtsam brottning för mig — du,
säg, är du borta? Nej, där är du! — Solen,
se solen mot min famn!

Kungen.

Nu är det slut. —
O, Walther, Walther, att vi träffas så!

Walther
(reser sig upp).

Min kung, för honom gråten, ej för dig!
Jag bär ej skuld.

Kungen.

Jag vet det, Walther, vet det.

Walther
(kastar sig ned igen).

Men kan det vara sant, att han är död?
Han är ju varm ännu, hans hjärta brinner —

det har det alltid gjort, men nu är lågan
så stor. — Just därför! — Denna röda glans...
Se, han är icke blek, han lyser mera
än lif.

Kungen.

Men det är dödens glans och ärans. —
Den bleknar. — Sök att bära upp dig, Walther!
Det är ej sorg, men öfvermänsklig lycka
som drifver blodet i ditt bröst; men vet,
att glädjen dödar.

Walther.

Glädjen dödar icke.
Nej, jag vill tänka lugnt.

(Mot Aubert.)

Nu har du nått
det bästa lifvet kunnat ge dig, son.
I flammor har det krönt ditt unga hufvud,
som pingstens flammor krönte herrans flock.
Se, hur det lyser än! Du skulle nått det
i mannens lif som mål på långa vägen,
ty ädel var du, men hur nött och blekt
det skulle kommit emot nu! — Så friska
som blommorna omkring dig hvila alla
de gåfvor, hvilka hjältens lif kan ge
i strid och självkamp. — Din blef mycket kort
men skarp och blodig var den; desto längre
skall klinga sagan din.

Kungen.

Jag ser dig, Walther,
och ser i dig min ungdoms svunna år. —
Hur de ha tärts och bleknat, sen du gick!

I möda och bekymmer de förrunnit,
för mig ej handen hunnit något gripa,
och du har grånat Walther under bördan
af oförrätt och mörker. — *Den* är borta,
dig har jag åter, men min ungdom ej.

Walther.

Min ligger här, och dubbel skön den lyser,
emedan ödet gaf den smärtsam kamp
och denna död och denna sol. — Min kung,
af gråt och glädje skälfver än mitt bröst,
och för min syn som harposträngar dallra
det gula ljusets knippen mellan skuggor.
Hur sällsam väfnad lifvet är, af lycka
som brister och blir sorg och sorg som gömmer
inunder doket lyckans vida blick!
Allt är mig som en dröm — jag ville dö
med gåtans svar så klart och tydligt för mig,
men ännu håller lifvet fast mig bunden
med gyllne ljusa garn; jag har en dotter,
en härlig dotter — tack herr Perceval,
som henne fostrat.

Perceval.

Aldrig det jag anat
gref Walther, kan blott rodna för er tack.

Gonthier.

Min far, skall nu jag tala?

Perceval.

Kanske.

Gonthier.

Nej,
hur än jag längtar, än är icke stunden.
Nu är det kväll, men morgonen är Aymelottes.

Kungen.

Du, fast jag mött dig så, du har dock mera,
än jag, min Walther. Drottningen har dött
i mörker som förstelnar, knappt jag fattat
dess djup ännu — hon har bekänt sin skuld
mot dig, när döden redan kylde luften.

Walther.

Frid öfver hennes blinda blick, min kung!
Mig och de mina sköt hon ut i mörkret
att stå och falla på vår egen kraft.
I denna solens död jag ville gråta
för henne ock.

Kungen.

Nu bli vi samman, Walther
och hjälpas åt att fylla tunga värf.
Om kvällarna vi tala före sömnen
om dessa flydda år, och hvad de bragt oss,
och det skall bli en mild och solig saga
med allvar blott, ej sorg, och den skall klinga
i harmoni, när rösten mattad sjunker.
mot tystnad, medan glöden dör på härden.

(Till följet.)

Hur är det nu därnere?

En af dem.

Seger, konung.
Baneret lyser stilla som en stjärna.
Och det blir stillt omkring det.

Kungen

(blottar hufvudet och böjer sig mot Aubert; alla göra som han).

Stillt kring honom.

